

LEEWARDEN BOUWT VOOR DE VERKEERDE MENSEN

APRIL 2021

NEEM MEE ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN liwwadders

Vergis je niet,
ook in Stiens leeft
Zalen Schaaf

ZONDER EEN VIN TE VERROEREN WERD D66 DE GROOTSTE IN LEEUWARDEN

De Tien Heugten
DAMSTRA'S, VEEN-
STRA'S EN DIJKSTRA'S
PAG 2

Houtbouw De Bruin
ZO EXTREEM HEBBEN
WE HET NOG NOOIT
GEZIEN **PAG 3**

Fokke Roelof Veenstra
OP DE PRIJS
CONCURREER IK NIET
PAG 6

Johan Rodenhuis
TIENTJETANKERS
ZIJN ONS LIEF
PAG 23

Privé-kok Syb Zijlstra
GENIETEN ZONDER
DE DEUR UIT TE GAAN
PAG 25

HOE KRIJGEN WE DE ZUIDLANDEN VOL?

RECREATIEPARK DE TIEN HEUGTEN

Advertorial

De Damstra's, Veenstra's en Dijkstra's zijn goed vertegenwoordigd

'De Tien Heugten is in het hoofdseizoen een groot dorp met 2500 gasten. En daar gebeuren, net als in een gewoon dorp, de meest uiteenlopende dingen.' Geen dag is hetzelfde voor het beheerdersechtpaar Hendrik en Jantina Russchen van De Tien Heugten in het Drentse Schoonloo. 'We kennen geen vast ritme. De ene keer leg ik water- en elektriciteitsleidingen aan en de andere keer rijdt ik vrolijk met een treintje vol kinderen over het terrein naar de recreatierruimte.'

Recreatiepark De Tien Heugten, het bedrijf van Jan Bergervoet is onderdeel van Succes Holidayparcs. 'Die begon al jong met de aankoop van zijn eerste caravan met een startkapitaal van 300 gulden', vertelt Hendrik Russchen. Veertig jaar later is Bergervoet eigenaar van negen parken en campings. De Tienheugten, die gestart is in 1967, werd in 2003 overgenomen door Succesparken.

Jan Bergervoet, Jantina Russchen en Hendrik Russchen

Het gaat er hier gemoedelijk aan toe

Inmiddels uitgebreid tot een veertig hectare groot recreatieterrein is er bijna geen nee te koop bij De Tien Heugten. Het park, gelegen aan een recreatieplas met zandstrand, bestaat uit campingplaatsen, stacaravans en chalets (totaal 420 plaatsen), een zwembad, speeltuin, kleine kampwinkel, kidsclub en is voorzien van een recreatieteam in het hoogseizoen. Een restaurant op het terrein is verpacht. Er zijn drie toiletgebouwen en er is wifi. Momenteel wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van landgoed De Huynen met uitbreiding van nieuwe (koop)chalets. Dit betekent een verdubbeling van de recreatiemogelijkheden. 'Wil je overnachten in een safaritent? Het kan hier allemaal.'

Hendrik Russchen: 'De bevolking bestaat uit een mooie mix van gasten: dertig procent Friezen,

veertig procent andere noordealen en dertig procent komt uit het buitenland. De Damstra's, Veenstra's en Dijkstra's zijn goed vertegenwoordigd. Bij een Fries is ja ook een echte ja. Die duidelijkheid vinden we erg prettig. Wat de gasten zo aantrekkelijk vinden aan De Tien Heugten? Ze roemen de omgeving. We zitten hier in het centrum van de gouden driehoek tussen Assen, Groningen en Emmen. Onze gasten houden van fietsen en wandelen, maar brengen ook graag een bezoek aan deze steden.'

Jantina Russchen: 'De bossen, heide en het landschap vinden onze gasten aantrekkelijk. Er is veel te zien en te beleven en dan noem ik de brinkdorpen, met het museumdorp Orvelte als een van de meest bekende. Ook wandelaars van het Pieterpad steken aan.' Hendrik Russchen: 'De

Drentse VVV is zeer actief en weet de provincie goed onder de aandacht van de rest van het land te brengen. Onze betonfietspaden zijn beroemd in heel het land en de gevarieerdheid van het landschap spreekt velen aan.' Jantina Russchen: 'We zijn als park aangesloten bij de koepelorganisatie Recron. Zij bewaken periodiek de kwaliteit. Het gaat hier gemoedelijk aan toe. Nu in de coronacrisis maken wij er geen punt van wanneer gasten een geboekte datum willen wijzigen of besluiten om te annuleren.' Hendrik Russchen: 'We zijn geen cowboys.'

Hendrik Russchen zwierf geruime tijd over de wereld. Zo werkte hij in landhuis Granbeeuw op Curaçao en bouwde woningen op de Dominicaanse Republiek toen het Drentse recreatiepark op zijn pad kwam. 'Jantina verbleef in een chalet waar ik enkele repara-

HENDRIK RUSSCHEN IS EEN ECHTE FIXER. HIJ BEHAALDE DE MEEST UITEENLOPENDE VAKDIPLOMA'S EN ADVISEERT GASTEN SOMS BIJ HUN WERKZAAMHEDEN. 'DAN ZIE IK EEN BEPAALDE OPLOSSING EN ZEG: ALS JE HET NOU ZO EENS DOET? DAAR KIJKEN ZE DAN VAN OP. DAN IS HET: VERREK, ZO HADDEN WE HET NOG NIET BEKEKEN. TSJA, IK ZEG WEL EENS: HET IS MOEILIK BESCHIEDEN TE BLIJVEN.'

ties verrichte.' De boerendochter, voormalig apothekersassistente en eigenaar van een dorpssupermarkt, afkomstig uit Drouwenerveen, was dusdanig onder de indruk van de reparaties en de reparateur dat er al snel besloten werd om samen te wonen en kort daarna te huwen.

Ze kijken er met genoeg op terug. Jantina Russchen: 'We doen allebei onze werkzaamheden. Soms ben je tot drie uur 's nachts in de weer met een spooktocht of speurtocht en sta je om zeven uur naast je bed om assistentie aan recreanten te verlenen. Het hoort er allemaal bij.'

Aan de keukentafel in de kleine ruimte achter de receptie haalt het ene verhaal het andere uit. Zoals eerder gezegd: het is een dorp, met soms ook vervelende incidenten van persoonlijke aard. Jantina Russchen: 'Gelukkig weten de recreanten dat we niet aarzelen om snel hulp te bieden.' Hendrik Russchen: 'We hebben een grote diversiteit aan gasten op het terrein. Soms moet ik optreden om jongeren toe te spreken. Als je uitlegt dat we het met z'n allen gezellig willen houden, dan is er vrijwel altijd begrip voor mijn standpunt. Dan is het: ja meneer, u heeft gelijk. Zo los je zaken op.'

HOUTBOUW DE BRUIN VEENWOUDEN

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

Wie een perfect geïmpregneerde blokhut of tuinhuis wil bestellen moet geduld betrachten. André de Bruin van Houtbouw De Bruin, ook handelend onder de naam de Blokhutreis, uit Veenwouden vindt er geen doekjes om: 'Normaal leveren we binnen zes weken en nu is dat pas na tien weken, of nog langer gedurende het tuinseizoen.' Bovendien drijft schaarste aan grondstoffen de prijzen omhoog. De Bruin: 'In het afgelopen half jaar zijn de prijzen met circa 25 procent gestegen.'

ZO EXTREEM HEBBEN WE HET NOG NOOIT GEZIEN

OMZET +30 PROCENT
PRIJSSTIJGING +25 PROCENT

LEVERTIJD LOOPT OP

Nog groter probleem zijn de levertijden van veel hout en houtproducten, deze lopen soms op tot vier à vijf maanden. Veel houtzagerijen nemen geen orders meer aan voor leveringen tot en met september dit jaar. Dit zal voor veel kleine bedrijven nog een grote uitdaging worden. De Bruin: 'Wij hebben ons behoorlijk goed ingedekt met tijdig orders plaatsen bij de zagerijen. Er staat gemiddeld bij ons circa 400 m³ hout op voorraad voor de consument, al zullen er uiteraard ook bij ons op een gegeven moment producten uitverkocht raken.'

Hoewel Houtbouw De Bruin geen last heeft van de coronacrisis, wordt het coronajaar 2020 als zeer bijzonder beschouwd. De omzet is met een forse sprong (+30 procent) gestegen en voor dit jaar zal het niet anders zijn. André de Bruin: 'We zitten nu

32 jaar in het hout, maar zo extreem als vorig jaar hebben we het nog nooit gezien. De markt is geëxplodeerd. We zullen hierna zonder twijfel een dip krijgen, maar op dit moment zeg ik: waar eindigt dit?'

Wie de loodsen, 2500 m², aan de Hellingstrjitte bij het spoor in Veenwouden beschouwt, heeft nauwelijks zicht op wat er binnen gebeurt. Dat er wordt geïmpregneerd staat op de gevel, maar waar de houthandel precies voor staat blijft buiten een raadsel. Binnenkort wordt er aan de voorzijde een expositieruimte geopend met diverse modellen tuinhuisen.

Bij De Bruin Houtbouw – de broers Jan en André zijn de oprichters en nog altijd volop in touw – wordt jaarlijks 40.000 m³ hout verwerkt. Dat is een fenomenale hoeveelheid voor een bedrijf waar vijftien man op de loonlijst staan.

Een groot aantal geïmpregneerde blokhutten en tuinhuisjes wordt geïmpregneerd voor Tuindeco International uit Coevorden. Die levert ze vervolgens door aan dealers in binnen- en buitenland. 'Onze groot zakelijke klanten hebben niet veel last van corona. Tevens worden er grote hoeveelheden hout verduurzaamd voor grote houtimporteurs. Daarnaast produceren we onze eigen lijn exclusieve tuinhuisen en overkappingen, volledig op maat gemaakt voor de klant. Verder hebben we nog het tuinhoutgebeuren, alles op het gebied van

tuinschermen, planken, palen enzovoort.'

Productiebossen in Noorwegen, Zweden en Finland leveren het meeste hout (vuren en grenen). Douglasshout komt bijna alle-

maal uit Duitsland, Frankrijk en België. De blokhutten worden vanuit de Baltische staten in bouwpakketten in Veenwouden afgeleverd. Naast het kant-en-klaar plaatsen (vaak binnen een dag) van de blokhutten, tuinhuisen, bergingen en overkappingen is het impregneren een specialisme van De Bruin Houtbouw.

De techniek is niet bijzonder, maar in het kleurenaanbod is het Veenwoudster bedrijf uniek. 'Het impregneren is een verduurzaamheidstechniek waarmee je voorkomt dat schimmels zich op

het hout vastzetten waardoor er rot ontstaat. Het bijzondere is dat wij geïmpregneerd hout kunnen

leveren in zeven kleuren. Er is in Europa geen enkel bedrijf die in zeven verschillende kleuren kan impregneren zoals wij dat op dit moment aanbieden. De collega-impregneerbedrijven komen vaak niet verder dan drie à vier kleuren. Wij waren ook het eerste impregneerbedrijf dat hout in de kleur zwart impregneerde, inmiddels al weer enkele jaren een zeer gewilde kleur in het tuin. De basis van de vloeistof is transparant, door te experimenteren en er pigment aan toe te voegen ontstaan er kleuren. Hier in Veenwouden zijn we begonnen met het grijze steigerhout, iets wat later volop werd gekopieerd. Soms ben je vier of vijf maanden bezig met het experiment. Daarna breng je het op de markt en dan zie je wel waar het schip strandt.'

De al eerder genoemde verwerking van 40.000 m³ hout zou volgens De Bruin verdubbeld kunnen worden, maar André en Jan de Bruin vinden het wel goed zo.

SOMS BEN JE VIER OF VIJF MAANDEN BEZIG MET HET EXPERIMENT

Het Stadsblad Liwwadders wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Gina Kamsma, Klaas Kasma, Eric Hoekstra, Lisanne van der Ploeg, Henk Weiland, Anton Feddema (vormgeving), Simon van der Woude (fotografie), Keimp Pijpstra (webbeheer), Remco Jan Veldman (acquisitie), Titus Oomes (verspreiding) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten. Daarnaast wordt de krant in zijn geheel geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentie-verkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaar serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U – NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIIJEENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

Platform 058.nl

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

Frank Zijlstra, Bram Niemendal en Andre van der Wal

Het nieuwe winkelen bij de lokale ondernemer

Het nieuwe winkelen, zo noemt Béyonit de het platform 058.nl. Want waarom je inkopen doen bij de Amazons, AliExpresses en Bol.coms als je het ook binnen een straal van een paar kilometer kunt krijgen? Super-snel met same day delivery, beter voor de regionale markt en beter voor het milieu. Hoeveel vliegen kun je vangen in één klap? Genoeg om voor deze nieuwe en blijvende manier van winkelen te kiezen.

O58.nl is niet ontwikkeld als een tijdelijke oplossing tijdens de corona-pandemie', vertelt Frank Zijlstra van bedenker Béyonit. 'We zijn gestart als lokaal experiment in de horeca met ons platform 058bezorgd.nl en merken dat er ook behoefte is vanuit andere branches. De speelgoedwinkel, de bouwmarkt, het tuincentrum, de kledingzaak. Noem het maar op. We willen met dit onafhankelijke online-platform al die euro's die we als inwoners uitgeven buiten de stadsgrenzen weer binnenkrijgen. Ook als we corona onder de duim hebben.'

JUST DICT BIJ HUIS BESTELLEN
Met het uitbreken van corona kon de Nederlander bijna niet anders dan bestellen via internet. De multinationals varen daar wel bij. Tot groot ongenoegen van de Leeuwarder ondernemers Frank Zijlstra en Bram Niemendal. Zij richten zich met hun marketing- en communicatiebedrijf op lokale en regionale ondernemers en bedienen daarnaast ook de grotere nationale

en internationale ondernemers. Juist 'dicht bij huis' is wat ze graag steunen.

CO2-FOOTPRINT VERKLEINEN

'We merken dat de internationale platforms een steeds grotere online vinger in de pap krijgen. Marges komen hierdoor onder druk te staan. Ondernemers verliezen grip op hun afzetkanalen en worden meer afhankelijk van deze platforms. Daarbij komt het de CO2-footprint door wereldwijde verzending niet ten goede', aldus Bram Niemendal.

EN WAT DENKT BÉYONIT DAAR DAN AAN TE VERANDEREN?

Frank Zijlstra: 'Met 058.nl willen we een podium bieden voor alle ondernemers uit de gemeente Leeuwarden. En we willen de inwoners stimuleren om lokaal te shoppen. We werken daarvoor samen met FRL Post. Zo kunnen we bijvoorbeeld same day delivery aanbieden. Dus vandaag besteld is vandaag geleverd. En als het even kan doen we dat op de fiets met Leeuwarder Fietskoeriers. Dat is fase 2.'

GEEN TORENHOGHE VERGOEDINGEN

Alle winkeliers in de gemeente Leeuwarden kunnen zich aansluiten bij deze online mogelijkheid van producten verkopen. Zonder wurgcontracten of torenhoge service fees. Ondernemers kunnen zich vast aanmelden via aanmelden.058.nl. De verwachte livegang staat gepland in mei.

MEER INFORMATIE IS OOK VERKRIJGBAAR VIA BÉYONIT: 058-289 6827 OF INFO@BEYONIT.NL

KLAAS K. TE L.

Als er geen exploitatie-tekort is, dan kan het geen cultuur zijn

Het vervelende van deze coronatijd vind ik dat er geen ander nieuws meer is. Al een jaar lang gaat het in de kranten en op de televisie nergens anders over dan over covid, besmettingen, ic-bedden of juist het tekort daaraan, avondklokken en Urker kerkgangers die voor de dienst nog even met een SUV over een journalist proberen te rijden. Nou ja, soms is er wel eens een berichtje over een lekkere bende bij de Belastingdienst, nieuws over een witwassende bank of een gevallen kabinet. Maar verder is het een en al corona. En altijd als ik daar dan wat moedeloos van word kijk ik even op de website van deze fantastische krant. En daar zag ik zomaar een foto van onze ex-wethouder Isabelle Diks.

Na eventjes in de Tweede Kamer te hebben meegedraaid is ze tegenwoordig wethouder in de stad Groningen. En daar zitten ze nu tegen haar aan te zeuren of ze het wachtgeld dat ze ontving van onze gemeente ook echt terugbetaald heeft, zoals beloofd. Maar als je die foto goed bekijkt, dan kun je toch wel weten dat ze dat allang gedaan heeft. Ze had altijd de rondingen en rolletjes waar ik van zo van houd en op de foto leek het wel of ze verschrikkelijk afgevallen was. En dat doe je natuurlijk als je minder geld voorhanden hebt. Automatisch eet je slechter als je zorgen hebt. En geloof me, als je wilt afvallen zijn minder eten en geldzorgen de twee beste ingrediënten om dat te realiseren. Ik mis Isabelle nog steeds.

Als zij nog wethouder van cultuur was geweest, was ons mooie Zaailand ontsierd geweest door die monstrueuze woorden NEE JONGE JA JUH, JA JONGE NEE JUH. Een grapje tijdens de Culturele Hoofdstad, maar na afloop hadden die toch gelijk weggehaald moeten worden. En Isabelle was wat cultuur betreft wel van het weghalen. Denk aan Parnas.

Gelukkig hebben ze bij de rechtbank schijnbaar niet veel te doen en ontdekten de rechters dat ze tijden het veroordelen van hardrijders en winkeldieven niet meer naar buiten konden kijken omdat de ramen zo smerig waren. Dus de letters eraf en een installatie om de ramen te wasen ervoor in de plaats. En voordat iedereen nu over me heen valt dat het Kunst was of andere typische Liwwadder uitspraken, wil ik jullie nog even herinneren aan een andere kunstuiting op het plein die iedereen die nu schande spreekt over de weggehaalde woorden toentertijd meteen mee begon te slopen. Inderdaad ja: de spiegeleieren. Volgens mij was ik de enige Liwwadder die ze wél mooi vond.

Waar die letters gebleven zijn, weet ik niet. Waarschijnlijk naar de Gemeentewerf. Maar ze hadden natuurlijk ook heel mooi bij wethouder Friso Douwstra in de tuin kunnen staan en dat die er dan op had gepast tot er een van zijn gedroomde spoortunnels gegraven was waar die letters mooi gepast hadden. Dan hoeft je er niet zo lang naar te kijken als je er met de trein voorbijraast.

Maar ook al mis ik Isabel een beetje, eigenlijk is het maar goed dat ze weg is. Want die had bijvoorbeeld met Zalen Schaaf meteen korte metten gemaakt. Geen soft gedoe zoals een prijsvraag uitschrijven, gewoon weg ermee. Als er, ondanks de tonnen subsidie, geen exploitatietekort is, zoals bij bijvoorbeeld bij het kindje van Henk, de Neushoorn, kan het nooit cultuur zijn. Want de basis van de Liwwadder cultuur bestaat uit exploitatietekorten en tonnen ontoereikende subsidie. En bij Schaaf gaat het net een beetje anders. Die redden zich zo ook wel. Je zou verwachten dat de wethouder die erover gaat (hij moet overigens niet vergeten de letters van het Zaailand in de spoortunnel van Friso te zetten), daar blij mee is. Maar nee. Ik weet het niet, misschien heeft hij van een projectontwikkelaar wel ingefluisterd gekregen dat er ook heel leuk appartementen van Schaaf te maken zijn. Maar lieve mensen, laat dit niet gebeuren. LIWWADDERS HEBBEN RECHT OP SCHAAF ZOALS HET IS. Niet aankomen. Zo is het goed. Laat de exploitant en alle vrienden en vrijwilligers hun gang gaan. Dan weten we in ieder geval zeker dat er na corona ook nog wat te beleven is in Liwwadden. En anders, ja, dan moet je het maar weer afwachten.

KLAAS KASMA, KOK IN LEEUWARDEN

• **HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN**
 (WISSELEND) WESTEINDE EN IN DE BINNENSTAD VAN LEEUWARDEN EN IN GROU EN BITGUMMERMOLE

• **VERSPREIDPUNTEN**
 (DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER* MEERDERE MALEN)

CAMMINGHABUREN: JUMBO*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA, BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS, WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM; **VRIJHEIDSWIJK:** JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM; **BILGAARD:** ALBERT HEIJN*, BAKKERIJ VAN DEN BERG, SCHOEN- EN SLEUTELSERVICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD, PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI WAH; **WESTEINDE:** POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER, ZORGCENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WESTEINDE; **VALE-RIUS:** VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY'S LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT; **WESTEN:** HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD WONEN, EUROHOTEL; **NIJLÂN:** LIDL*, ALDI*, CAFÉ 'T WAP, DALSHIEM FOTOGRAFIE, PIZZERIA ADRIANO; **ALDÂN:** POIESZ*, SNACKBAR DOUBLE FF, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂNSTATE, TANKSTATION ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN; **HEECHTERP/SCHIERINGEN:** POIESZ*, SNACKBAR RONDWEG, WIJKCENTRUM; **CAMBUURPLEIN:** JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK BOITEN*; **WINKELCENTRUM LEEUWERIKSTRAAT:** JUMBO*, PRIMERA TROELSTRAWEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK; **BLEEKLAAN E.O.:** POIESZ*, JUMBO*, TRYATER; **VLIET:** SNACKBAR 'T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL SLAGERIJ ATLAS; **ORANJEWIJK:** ALBERT HEIJN*; **ACHTER DE HOVEN:** EETHUIS POTMARGE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOPSTRAAT; **TIJNJEDIJK:** ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK HOLLANDER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION; **WINKELCENTRUM SNEKERTREKWE:** JUMBO*; **SCHRANS:** ALBERT HEIJN*, SLAGERIJ VREDE*, DECO HOME, BIO BIJ JANSSEN, FRIESE SCHRIJFKAMER, GALERIE DOET BOERSMA, SCHOOTSTRA VIS*, FIETSSSTATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP*; **ZUIDERBUREN:** JUMBO*; **DE HEMRIK:** RESTAURANT JUPITER, GROOTHANDEL MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL, OMROP FRYSLÂN; **DE ZWETTE:** SNACKBAR LORENTZ, DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC, MOTOPORT LEEUWARDEN; **GROTE WIELEN:** RESTAURANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: ORANJE HOTEL*, AKO STATION*, STATIONS-KAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ WAPEN VAN LEEUWARDEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RESTAURANT SPINOZA, RESTAURANT DE YSERMAN, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER, IERSE PUB PADDY O'RYAN, WIJNBAR SJODDY, EETCAFÉ HET LEVEN, DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF, HOTEL 'T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TETMAN DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KELDERS*, RESTAURANT SARAY, RESTAURANT BOSPORUS, RESTAURANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*, RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAEELS, FIRE CAFÉ*, BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOPPEN TUIN, CAFÉ DE MARKIES, LUNCHROOM DE BROODTROMMEL, CAFÉ DE BRASS, RESTAURANT BELLEVUE, RESTAURANT DE VLIEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIEGELAAR, CAFÉ WOUTERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE BRASSERIE MARIA LOUISE, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, CROISSANTERIE VITTORIO, SNACKBAR ELY'S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUSHOORN, KUNSTKADE, RABOBANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE, HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK DBIEB*, VVV ACHMEATOREN, STADHUIS, STADSKANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF, PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: SPAR, HOTEL-CAFÉ DUHOUS • **GROU:** ESSO TANKSTATION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ, SNACKBAR TAMARINDE, EETHUIS AMICAAL • **WARTEN:** SKUTHÛS • **WERGEA:** SUPERMARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP:** IT HOLT • **MENALDUM:** POIESZ • **JELLUM:** RESTAURANT JONKER SIKKE • **WEIDUM:** HOTEL WEIDUMERHOUT • **AKKRUM:** POIESZ, HERBERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM:** DE BLAUWE TENT, SLAGERIJ • **WYTGAARD:** FREDERIKA'S TAARTEN & SA • **STIENS:** ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER PITER JELLES, VISKRAAM, BRUNA, PRIMERA, TENNISVERENIGING • **HURDEGARYP:** ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIMERA, HOTEL VAN DER VALK, VISKRAAM BINNE VAN DER KOOI • **OENTSJERK:** BAKKER BRAAKSMA • **WYNS:** DE WINZE • **GYTSJERK:** ALBERT HEIJN*, TANKSTATION VAN DEN BELT, POSTKANTOOR • **BURGUM:** BOEKHANDEL FRANKE ATSMAN EN ANNEKE JAGER

AANGEPASTE VERSPREIDING WEGENS CORONAVIRUS:
 EXTRA KRANTEN BIJ DE SUPERMARKTEN

Prijsvraag

Velen bewaren goede herinneringen aan hotel De Doelen. Onder meer Gerard Tuinstra en Eli Visser haalden mooie verhalen op. We kozen voor het verhaal van Ricky Wiersma van de Tylkedam. 'Geboren op Kelders 13, waar mijn vader filiaalhouder was van Stomerij/Wasserij Hoeksema. Daar op de Kelders bracht ik mijn jeugd door als één na jongste van ons gezin Wiersma. Ik was een nieuwsgierig meisje dat graag op avontuur ging. Wat avontuur aanging, was er toen niet zoveel te beleven. Maar dat prachtige hotel van grote grandeur stond op een gegeven moment leeg. Aan de zijkant vond ik een openstaand raampje en vol verwachting klom ik hierdoor naar binnen. Het avontuur begon. Vanuit de kelder ging ik de prachtige hoge trappen op met mooie bewerkte plafonds. De bedden en nachtkastjes stonden nog in de gastenverblijven. En daar vond ik als 8-jarig kind een bijbeltje in een nachtkastje. Met dit 'antiek' boekje ging ik terug naar huis. Maar helaas was de vreugde van korte duur, omdat ik dit bijbeltje weer terug moest leggen. Dus opnieuw door het kleine raampje naar binnen en dit weer keurig teruggelegd. Daar op het mooie bordes, waar ook Sint Nicolaas heeft gestaan, waande ik me even een kleine prinses van 8 jaar. Wat spijtig dat dit mooie hotel met een grandeuruitstraling en brede traptreden - zonder protest - verloren is gegaan. En hiermee óók mijn prinsesdromerijen.'

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8, 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
 8911 CJ Leeuwarden
 0582132360

www.boekhandelvandervelde.nl

In restaurant DE GROTE WIELEN bent u van harte welkom voor een kopje koffie of thee, een lunch of menu à la carte. We bieden volop keuze in vlees-, vis- en vegetarische gerechten en wisselen onze menukaart naar gelang de seizoenen. Op onze wijnkaart prijken karaktervolle en fleurige wijnen afgestemd op het gerecht en passend bij de gelegenheid.

RESTAURANT DE GROTE WIELEN • TEL. 0511-431777

GROOT TERRAS AAN HET WATER • BINNENBARBECUE • ZALENVERHUUR
 VERHUUR APPARTEMENTEN AAN HET WATER

FOKKE ROELOF VEENSTRA VAN MULTISTYLE

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

‘Op prijs concurrer ik niet’

‘Het loopt lekker bij MultiStyle Parket. Ik merk weinig van de corona-crisis.’ Bijna dertig jaar zit Fokke Roelof Veenstra ‘in de vloeren’. Dat mag gerust een mijlpaal worden genoemd, mede omdat Veenstra al die tijd de enige eigenaar was die onder dezelfde naam handelde. ‘Als MultiStyle in Hurdegaryp hebben we in die tijd een stevige naam opgebouwd.’

Wie de vloerwinkel aan de Rijksstraatweg beschouwt, beseft niet meteen dat MultiStyle Parket een belangrijke speler in de markt is. De vaklieden die hier in dienst zijn leggen vloeren in het hele land. ‘We voeren projecten uit in bijvoorbeeld Amsterdam en Enschede. Klanten uit Noord-Holland weten ons via via goed te vinden.’ Kwaliteit verkoopt zichzelf, lijkt Veenstra te zeggen. In de krant Actief memoreerde Veenstra bij zijn vorig jubileum een deel van zijn succes: ‘Als ik de afgelopen 25 jaar mijn klanten niet eerlijk, oprecht en met een lach tegemoet was getreden, had ik het moeilijk gehad om een kwart eeuw vol te houden met mijn bedrijf.’

‘Op prijs concurrer ik niet. Komen hier mensen die het elders goedkoper kunnen krijgen, dan zeg ik: dan moet je daarnaartoe gaan. De prijs die ik hanteer is ook gebaseerd op de service die we leveren. Daarom houden wij het ook vol.’ In 1992 liet Fokke Roelof Veenstra zich als zelfstan-

dige inschrijven bij de Kamer van Koophandel, dat was in de tijd dat hij nog als politieman in Burgum werkte. Hij begon zijn handel in zijn zelfgebouwde woning aan huis, nadat daar een vloer werd gelegd. ‘Ik dacht: dat kan ik beter. Dat beviel goed. Ik had de smaak te pakken.’

‘HET IS EEN VAK MET SPECIALISTISCHE WERKZAAMHEDEN ZOALS INHELEN, AANHELEN EN SCHUREN. SOMS MOET ER EEN STUK WORDEN AANGEBREID. DAT IS EEN KUNSTJE DAT JE MOET KUNNEN. DAARVOOR WORDEN WE OOK DOOR ANDERE VLOERENLEGGERS INGEHUURD. ALS ZE DIE TECHNIK MINDER GOED BEHEERSEN, VRAGEN ZE ONS OM DIE KLUS TE KLAREN.’ GROTE PROJECTEN WORDEN UITGEVOERD IN SCHOLEN, FLATGEBOUWEN EN VAKANTIEHUISJES. MAAR OOK HET KERAMIEKMUSEUM IN LEEUWARDEN SCHAKELDE ONS IN OM EEN MOOIE VLOER TE LEGGEN.’

De klanten komen vooral door mond-tot-mondreclame

Van het een kwam het ander. ‘De klanten komen vooral door mond-tot-mondreclame. Ze bevelen je werk aan omdat er kwaliteit is geleverd. Dat is de beste reclame. Ik adverteer weinig. Ik ben eigenwijs genoeg om te zeggen dat we een goede naam hebben opgebouwd.’

We overleggen met de klant en lossen problemen op. Als die er zijn, dan lopen we er niet voor weg.’

Weten de kanten wat ze willen? ‘Ze komen steeds vaker goed voorbereid naar onze zaak. Ze hebben zich erin verdiept.’

Hier in de zaak, waar veel aanbod is, komen alle wensen en verlangens bij elkaar zoals in een trechter. Ze zien hier de producten en de mogelijkheden en zien vaak door de bomen het bos niet meer. We leggen in alle rust uit wat het verschil is tussen de vloeren. We geven soms ook het advies om de vloer nog niet te vervangen, maar te verbeteren. Bij een oude vloer die nog niet helemaal af is adviseren we om gebruik te maken van onze diepcleaner. Dan zeggen we: laat die vloer nog een paar jaar liggen en breng er met onze diepcleaner een nieuwe basislaag met olie op. Met die schoonmaakmachine is de vloer weer als nieuw.’

Het vak van vloeren leggen is in de loop der tijd veranderd, vertelt Veenstra. ‘Nieuwe woningen worden vaak gebouwd met vloerverwarming. We werken met aangepaste lijmen, zodat een vloer leggen op vloerverwarming nu prima kan. De lijmen zijn aangepast op de omstandigheden.’ Er is inmiddels een keur aan mogelijkheden om de vloer te bedekken: parket (‘voor visgraat is een strakke ondergrond nodig’), pvc, laminaat en kurk.

EEN HEERLIJK WARME WEBASTO KACHEL IN UW AUTO?

RIJ NU NAAR DE KLIMAATBEHEERSING SPECIALIST VAN FRIESLAND VOOR UW AUTO, BOOT OF CAMPER

AUTOTEMP LEEUWARDEN | URANUSWEG 14 | 058-2885355

Se

make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Toen ik op een mooie lentedag over het Wilhelminaplein reed, zag ik dat het nieuwe normaal in onze stad nog geen wortel had geschoten. De ambtenaar die de fonteintjes onder zijn hoede heeft had de kraan weer open gezet, maar even verderop stond Mercurius nog droog. Dat alles in een keer niet lukt, hoort gelukkig wél bij het oude normaal.

Door corona hebben de bankjes op het Wilhelminaplein zich ontwikkeld tot heuse stadsleugbanken. Niet dat ik degenen die daar 's morgens rond tien uur voor de koffiewinkels DE en Doppio verpozen, na een lange coronawandeling vanuit de wijk Aldlân, leugenaars zou willen noemen, want dat zijn die bankzitters op de dorpen natuurlijk ook niet. Ze beschouwen de wereld met een kopje coffee-to-go, zal ik maar zeggen.

Zo vertelde GERT VAN MEEGDENBURG, een van de bankzitters, mij uitgebreid over het boek dat hij had gelezen over natuurkundige en Nobelprijswinnaar HENDRIK LORENTZ. De man van de drooglegging van de Zuiderzee en de bouw van de Afsluitdijk. Of ik wel wist waarom die dijk bij Zurich en niet bij Piaam begon en waarom er een knik in die dijk zat bij Kornwerderzand. En of ik wel wist dat ALBERT EINSTEIN bij de dood van Lorentz zich publiekelijk had beklagd over het feit dat zo'n groot wetenschapper zich bezig moest houden met het verplaatsen van zand en de bouw van een dijk. Einstein keek tegen hem op. Ik hoorde het allemaal aan en kwam niet verder dan te constateren dat PETER en JEANNETTE KOOISTRA van snackbar De Lorentz heerlijke gehaktballen verkochten.

We waren volop bezig met de gehaktballen en de Afsluitdijk toen TJERK DE HAAN voorbij kwam. De Haan is tegenwoordig uitgerust met een bodycam waarmee hij de optredens van de politie vastlegt waar hij een abonnement op lijkt te hebben in zijn strijd voor vrijheid en rechtvaardigheid. Hij vertelde dat de gebiedsverboden die hij inmiddels heeft gekregen zich blijven opstapelen. Nog even en hij kan nog maar één kant op: naar boven. Als professioneel bergbeklimmer kan dit voor hem niet al te bezwaarlijk zijn.

Terwijl De Haan vertelde dat hij het afgelopen jaar nog nooit zoveel geknuffeld had, liep er een wandelclubje voorbij met daarin enkele illustere stadgenoten. Voorop liep MARGRIET BRUGMAN en helemaal achteraan haar echtgenoot en tevens MATA HARI-deskundige JAN om de boel goed in de gaten te houden. Tussen hen in bevond zich een achttal lopers, waarvan een met hond. Op de door RUTTE voorgescreven afstand liepen ze ons in stevige pas voorbij. Op dat plein trekt een ongesubsidieerde voorstelling zomaar aan je voorbij. Het nieuwe normaal mag van mij nog wel even uitgesteld worden.

Ik was nog maar koud bekomen van het bezoek van De Haan en de wandelclub met hond toen FROUKJE DRAAIJER uit de Jan van Scorelstraat langs het mannengezelschap fietste. Liwwadders sprak haar drie jaar geleden over de renovatie van haar woning en die van de burens die tot groot ongenoegen had geleid. Zonder al te veel overleg was er een theemuts over de woningen geplaatst met warmtepompen en drie verschillende soorten zonnepanelen om te kijken welke het best warmte produceerde. De bewoners werden ziek van ellende en vonden dat ze waren gereduceerd tot proefkonijnen. Froukje, die destijds de kat de bel aanbod, stapte van haar fiets om mij te mede te delen dat woningcorporatie Elkien na veel geklaag de vele problemen in de woningen nu eindelijk gaat aanpakken. Dat wilde ik je even vertellen, zei ze waarna ze weer op haar fiets stapte.

Van Meegdenburg en zijn companen namen nog een fijn bakje koffie. Op zijn bruine sportieve schoenen, waar een scheur in zat, werd hierna de terugtocht ingezet. Mentaal zaten de mannen toch dicht bij het oude normaal dan bij het nieuwe.

GRASMAAIER

'Ik mag graag even op de grasmaaier zitten. Even de kop leegmaken. Met dit terrein bij de Poolsterweg ben ik zo'n vijf à zes uur bezig. Ze toeteren en zwaaien naar me en denken waarschijnlijk: daar zit die gekke Rollema op zijn grasmaaier. Vind ik leuk. Laat het warme weer maar komen.'

Vastgoedman Tjalling Rollema verwacht dat de markt voor kleine vergaderruimtes binnenkort weer stevig aantrekt. 'We hebben de coronatijd benut om alle beamers en projectieschermen in Crystalic te vervangen. Nu de GGD binnenkort vertrekt zitten we op een verhuurcapaciteit van 70 procent. De kantoorwereld is in beweging.

Banken sluiten hun kantoren en het thuiswerken gaat gepaard met huur van kleinere kantoren. Ik denk dat verhuur van relatief kleine ruimtes in de lift zit. Grote kantoren worden kleine kantoren met werknemers die willen brainstormen en daarbij een goede horecavoorziening wensen. Dat bieden we in Crystalic en ook in Emmastate aan de Emmakade. Als iedereen straks na de vaccinaties weer los kan dan verwacht ik een inhaalslag. De vraag naar externe opleidingsruimte neemt nu al toe. Mensen willen er uit. Ze gaan straks weer vliegen, naar restaurants en op het terras zitten.'

De Koepelkerk aan de Vredeman de Vriesstraat, een van de iconische gebouwen van het vastgoedbedrijf van Rollema, is toe aan de tweede restauratiefase. 'Martin de Boer hebben we gevraagd om enkele glas-in-loodramen te restaureren. De kosterswoning wordt geschilderd en de ijzeren hekwerken gestraald en gerestaureerd. De verduurzaamheidstechniek van het Leeuwarder bedrijf BrightNano wordt hier toegepast. De kachels in de grote kerkzaal worden vervangen. De foyer wordt bij de pastorie getrokken en verhuurd aan mijn dochter en schoonzoon. Zij gaan de Koepelkerk exploiteren en richten zich op de iets kleinere optredens met daarbij commerciële verhuur.'

Aan de Poolsterweg heeft Rollema enkele grote complexen verhuurd aan Huhtamaki, een grote speler op gebied van voedselverpakkingen. 'Huhtamaki is volop bezig om van de plastic verpakkingsmaterialen af te komen. Het is een zeer innovatief bedrijf.'

Het kantoorgebouw van Huhtamaki wordt verwarmd door een cv-ketel die op waterstof loopt. 'Geleverd door Tieluk. Dat is ook een Leeuwarder bedrijf die we hiervoor hebben ingeschakeld. We gingen meteen van duurzaamheidsabel G naar label A. Wij vinden duurzaamheid in het algemeen belangrijk, voor het pand Crystalic bijvoorbeeld weet bijna niemand dat er weinig gas wordt verbruikt. Het is tegen de verwachting in een van de energiezuinigste gebouwen van Leeuwarden.'

De elektrificatie van bedrijfspanden baart Rollema wel zorgen. 'Om mij heen zie ik dat uitbreidingen on hold worden gezet omdat er te weinig elektriciteit kan worden geleverd. Zelf wilden we laadpalen plaatsen voor onze huurders, maar ook dat plan is vooruitgeschoven. De eerste vier jaar is Alliander nog druk bezig om de capaciteit op te voeren.'

OPVALLEN IN LIWWADDERS? BEL REMCO JAN VELDMAN 06-25223490

REDACTIONEEL

Zoals eerder gezegd, pakken wij zaken waarmee u zit graag op. We zien dat u onze journalistieke activiteiten waardeert en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u deze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 o.v.v. Liwwadders Journalistieke Producties.

U merkt het wel: Liwwadders is niet zomaar een huis-aan-huisblaadje. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, kantines, sporthallen, wachtkamers en stamtafels) gratis verkrijgbaar in de gehele gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er aangevuld. In enkele Leeuwarder wijken en in het dorp Grou wordt Liwwadders af en toe huis aan huis bezorgd. Ook in Akkrum, Gytsjerk, Hurdegaryp, Oentsjerk en Stiens is de krant verkrijgbaar. Nieuw is de verschijning in Beetgumermolen. Daar wordt Liwwadders sinds kort op verzoek huis aan huis bezorgd.

Bent u als ondernemer geïnteresseerd in een bedrijfsreportage? In een mooi verhaal dat gratis wordt doorgeplaatst op onze goedbezochte website?

Neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl

Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

Verdere stadsuitbreiding na fase 1 in Middelsee is overbodig

Door de redactie • Beeld Anton Feddema

Hoe krijgen we

Het plan voor grootschalige nieuwbouw ten zuiden van het Van Harinxmakanaal in Leeuwarden bestaat al vrij lang. Na het voltooien van Goutum-Noord en Zuiderburen werd in 2003 het Masterplan De Zuidlanden vastgesteld in nauwe samenwerking tussen de gemeente Leeuwarden, Bouwfonds Wonen, Heijmans Vastgoed en BAM NBM Vastgoed. Vanwege de stagnerende bouw door de economische crisis en de gevolgen hiervan voor de grondexploitatie kwam in 2011 de Structuurvisie De Zuidlanden tot stand die de gemeente meer mogelijkheid tot sturing gaf.

We zijn nu tien jaar verder en nog steeds is deze structuurvisie het uitgangspunt van de grootschalige nieuwbouw die ten oosten en westen van de Overijsselselaan plaatsvindt.

Ten oosten hiervan zijn in totaal 2400 woningen gepland, onderverdeeld in zes buurtschappen. Twee hiervan, Techum en Goutum-Súd, zijn al gerealiseerd, Wiarda en De Klamp zijn nog in ontwikkeling en Unia en De Hem moeten nog gerealiseerd worden.

Ten westen van de Overijsselselaan is De Middelsee gepland, totaal 2800 woningen. Fase 1 met de deelgebieden Waterstad en Havenstad die nu bouwrijp worden gemaakt, bestaat uit 750 woningen en met het huidige bouwtempo moet dat binnen drie jaar voltooid zijn. Daarna wordt de rest van het gebied in fasen verder afgebouwd.

Naast de 2800 woningen in de Middelsee wordt volgens het ontwikkelkader Middelsee-De Werp

nog een wijk toegevoegd die doorloopt naar de Werpsterhoek, goed voor zo'n 400 woningen.

De onderverdeling in huizen in de Middelsee geeft al een indicatie hoe de toekomstige bevolkingsopbouw eruit gaat zien. Veertig procent bestaat uit rijtjeswoningen, 20 procent uit twee onder-een-kap woningen, 20 procent uit vrijstaande woningen en 20 procent uit appartementen. Het zijn dus voor het merendeel gezinnen of tweepersoonshuishoudens die zich daar gaan vestigen.

De toekomstige demografische opbouw van deze nieuwe wijk zal dan ook weinig verschillen met het buurtschap Techum aan de overkant van de Overijsselselaan. Daar bestaat de bevolking voor 62 procent uit gezinnen, voor 31 procent uit tweepersoonshuishoudens en voor 7 procent uit alleenstaanden.

Het hele idee van een inclusieve stad, zoals neergelegd in de Volkshuisvestingsvisie, is, wat demografische opbouw betreft, hier ver te zoeken. Wanneer we naar de stad Leeuwarden als geheel kij-

Tussen 2015 en 2033 is er een verwachte toename van 5618 eenpersoonshuishoudens

ken komen we uit op 42 procent eenpersoonshuishoudens, 32 procent tweepersoonshuishoudens en 26 procent gezinnen.

Voor wie al wat langer in Leeuwarden woont, is dit niet verbaazingwekkend. Elke nieuwe wijk die hier de laatste veertig jaar is bijgebouwd vertoont hetzelfde patroon. Eerst gaan er jonge gezinnen wonen, de kinderen worden groot en gaan samenwonen of een gezin stichten en trekken naar de nieuwbouwwijken die er

worden bijgebouwd. De ouders blijven vervolgens achter in hun te grote gezinswoningen.

Bouwen, Bouwen, Bouwen! Er is woningnood!

In de jaren vijftig, toen de ene helft van Nederland inwoonde bij de andere helft, was er een nijpend woningtekort omdat er tijdens de oorlog amper woningen werden bijgebouwd en een groot deel van de woningvoorraad verkrot was. Toen moest er inderdaad een behoorlijke

inhaalslag gemaakt worden door nieuwe woningen bij te bouwen. Ondertussen zijn de tijden en omstandigheden veranderd. Er is een ander soort woningnood. De toename in huishoudens voor de komende jaren bestaat voor 90 procent uit alleenstaanden. En toch worden er voornamelijk gezinswoningen bijgebouwd. Is er sprake van relatieve woningnood van jonge gezinnen, daartegenover staat de verborgen leegstand van de scheefwoners die teveel ruimte opsouperen.

Hotel-Eetcafé Duhoux *sinds 1916*

• ETEN • DRINKEN •
• SLAPEN • GENIETEN •

GREATE BUORREN 4-8 • 9088 AE WIRDUM (FRIESLAND)
TEL: +31 (0)58 255 15 13 • EMAIL: INFO@HOTEL-DUHOX.NL

De Zuidlanden vol?

Het is juist die laatste groep die ervoor kan zorgen dat er meer doorstroming op de woningmarkt komt. Er moeten meer appartementen of kleinere woningen voor deze groep gebouwd worden. De markt voorziet hier nauwelijks in.

In het Afwegingskader Woningbouw Leeuwarden wordt gesteld dat het merendeel van de appartementen, gestapelde woningbouw van corporaties, gebouwd tussen de jaren 50 en 80 kwalitatief onder de maat is zowel qua woongenot als energieprestatie.

Verder wordt er geconstateerd dat er een duidelijke kwalitatieve vraag is naar extra appartementen terwijl er tegelijkertijd een kwantitatieve vraag geprognosticeerd wordt. Dit heeft te maken met de sterk groeiende groep van een- en tweepersoonshuishoudens.

Van de in totaal 2800 woningen die in de Middelsee gebouwd gaan worden bestaat slechts 20 procent van de woningen uit appartementen. Fase 1, totaal 750 woningen is daar echter een gunstige uitzondering op. Daarvan bestaat 55 procent uit appartementen. Een verhouding die meer in overeenstemming is met de woningbehoefte.

Even de cijfers op een rijtje

Bij het vaststellen van de woningbehoefte in Leeuwarden wordt gebruikt gemaakt van het rapport Afwegingskader Woningbouw gemeente Leeuwarden uit 2016. Hierin wordt gesteld dat de additionele woningbehoefte voor de periode 2020-2025 in Leeuwarden bruto 4500 woningen bedraagt. Het aanbod in harde plannen is goed voor bruto 2280 woningen, waardoor de resterende behoefte 2220 woningen is. Plan Middelsee fase 1 voorziet in maximaal 750 woningen zodat na realisatie Middelsee fase 1 er een bruto woningbehoefte is van 1470 woningen.

Nog afgezien van het feit dat de gemeente de woningbehoefte vaststelt op basis van een rapport uit 2016, kloppen de cijfers ook niet. In de additionele woningbehoefte van 4500 woningen zijn ook 1000 woningen opgenomen die worden gesloopt en herbouwd. Hier is sprake van vervanging en niet van toevoeging aan de woningvoorraad. Volgens het afwegingskader wordt van de gesloopte woningen 75 procent

teruggebouwd op dezelfde plaats. In de praktijk wordt dit ook bevestigd. In de wijk Heechterp worden op termijn 576 portiekwoningen gesloopt. 460 hiervan, zo'n 80 procent, worden op dezelfde plaats teruggebouwd. De rest wordt gecompenseerd door vervangen de bouw op het terrein van het huidige Cambuurstadion.

Die duizend woningen hoeven dus niet aan de additionele woningbehoefte toegevoegd te worden.

De additionele woningbehoefte 2020-2025 is gebaseerd op de verwachte groei van de bevolking. Om de woningbouw af te stemmen op de verschillende doelgroepen is het belangrijk hiervan een inventarisatie te maken.

Wat zegt het Afwegingskader hierover? Hier volgen de frappante cijfers: Tussen 2015 en 2025 wordt er een toename verwacht van 3290 eenpersoonshuishoudens. Tussen 2015 en 2033 is er een verwachte toename van 5618 eenpersoonshuishoudens.

Dan hebben we nog de stellen. Onder stellen worden twee persoonshuishoudingen verstaan alsook gezinnen. Tussen 2015 en 2025 wordt er een toename verwacht van 218 stellen. Tussen 2015 en 2033 is de toename 99. Tussen 2025 en 2033 is er dus sprake van krimp.

Wat gaan we in de Zuidlanden doen? We bouwen voor gezinnen. En niet zo weinig ook. 80 procent van de geplande woningvoorraad van 2800 woningen. De resterende 20 procent wordt gereserveerd voor een veel grotere groep alleenstaanden. Dit zijn volstrekt scheve verhoudingen. Er zijn genoeg gezinswoningen in Leeuwarden en wanneer er een evenwichtig woningbouwbeleid is, gericht op doorstroming, hoeven er nauwelijks gezinswoningen bijgebouwd te worden.

Inbreiding en transformatie

Afgaande op plannen van de gemeente lijkt het er op dat in de toekomstige woningbehoefte alleen voorzien kan worden door de Zuidlanden vol te bouwen, terwijl er binnen de stad zelf nog voldoende ruimte is voor woningbouw, met name voor appartementen en kleinschalige woningbouw. Een voorbeeld hiervan is het gebied tussen de Tesselschadestraat en de Snekerterweg waar 400 woningen

zijn gebouwd. Op het terrein van Cambuur zijn plannen voor de bouw van nog eens 450 woningen.

In de binnenstad vindt ook een transformatie plaats waarin steeds meer panden een woonbestemming krijgen. Zo zijn er plannen om in het KPN-gebouw aan de Tweebaksmarkt 180 studentenappartementen te vestigen en zijn er 32 appartementen gevestigd in het voormalig Fries Museum. Ook is er een toename van het aantal winkelpanden dat een woonfunctie krijgt. In de panden van Auke Rauwerda aan de Westersingel komen 22 appartementen en op de Voorstreek liggen aanvragen bij de gemeente om een winkel in een woonbestemming te wijzigen.

Daarnaast heeft de gemeente zelf plannen om het spoordok te transformeren. Hier is ruimte genoeg voor honderden woningen.

In een toelichting op het Deltaplan voor Noord-Nederland gaf wethouder De Haan (PvdA) aan dat volgens de bestaande plannen tot 2030 10.000 nieuwe woningen zijn gepland waarvan 4000 in De Zuidlanden en De Mid-

Meer transparantie en openheid van zaken is gewenst. De inwoners van Leeuwarden hebben hier recht op. Ook de politieke partijen zouden zich duidelijker uit moeten spreken over het woningbeleid zoals dat nu gevoerd wordt en dat als speerpunt in hun verkiezingsprogramma op moeten nemen. Dat verschaft duidelijkheid voor de volgende gemeenteraadsverkiezingen. Er wordt vaak geklaagd over de kloof tussen politiek en burger. Het is nu de taak van de politiek om de kloof te dichten en met een eerlijk en steekhoudend verhaal te komen.

delsee. De overige 6000 komen binnen de bestaande bebouwing van de stad.

De stad zelf heeft genoeg capaciteit om in de woningbehoefte te voorzien

Volgens het Afwegingskader (zie hierboven) is de totale groei van huishoudens tussen 2015 en 2033 geen 10.000 maar 5700. Uitgaande van deze cijfers is de verdere stadsuitbreiding van na fase 1 in de Middelsee overbodig. De stad zelf heeft genoeg capaciteit om in de woningbehoefte te voorzien. Het wordt tijd dat de gemeente met een integraal plan voor de hele gemeente komt waarin,

onderbouwd met cijfers, aangegeven wordt wat de woningbehoefte is voor de verschillende typen huishoudens en, hierop afgestemd, wat voor type woning hier het best bij past. Verder zou er een inventarisatie moeten komen van de plekken in de stad waar inbreiding en transformatie van panden mogelijk is. Daarnaast zou de gemeente ook opening van zaken moeten geven over de grondposities die ze inneemt. Wat is er voor de grond betaald waar de toekomstige stadswijk gebouwd gaat worden? En wat zijn de financiële consequenties wanneer delen hiervan niet bebouwd worden?

MAAK EEN AFSPRAAK EN KOM LANGS!
Ook thuisadvies mogelijk, wij nemen de stalen mee!

20% KORTING
Op PVC-vloeren

Bel of mail voor een afspraak!
0511-47 77 52 of hallo@jansmawonen.nl

www.jansmawonen.nl
I.v.m. de regelgeving van het RIVM zijn wij alleen op afspraak geopend.
* Actie geldig t/m 5 april 2021.

JANSMA WONEN

SAMEN STAAN WE STERKER

BEGELEIDING
VERZORGING
VERPLEGING
DAGBESTEDING

0513 - 437 764
info@comfortzorg.nl
www.comfortzorg

ClubCaffemed

Nanja Witzenburg
Regiomanager Comfortzorg

Samen staan we sterker

"Comfortzorg is gespecialiseerd in de begeleiding van (jonge) mensen met dementie.

Juist in deze tijd kan extra hulp belangrijk zijn.

Onze Club Caffemed in Reduzum biedt passende dagbesteding, leuke activiteiten en een warm sociaal contact. Een plek om je thuis te voelen in een veilige en vertrouwde omgeving.

Met aandacht voor alle persoonlijke talenten: iets waar we trots op zijn. Vervoer kan worden geregeld. Hoe mooi is dat? Voor meer informatie kunt u altijd naar ons kantoor bellen: 0513-437764"

- Ervaren welbevinden van de bewoners staat voor ons als een huis.
- Kleinschalig wonen voor mensen met dementie.
- Midden in de samenleving.
- Leven zoveel mogelijk als thuis.
- De inrichting in het Zorghuis is warm, kleurrijk, thuis en herkenbaar.
- Leefgroep van 7/8 bewoners.
- Samen met de bewoners het huishouden doen: eten bereiden, boodschappen halen, koffiedrinken, kletsen of even luisteren, krant lezen, een activiteit samendoen, actief of passief meedoen aan de gewone dingen in het huishouden.
- Huisdieren zijn welkom.

Leven als thuis

www.zorghuizennoordnederland.nl

Onze website geeft u een indruk wat Zorghuizen NoordNederland voor u kan betekenen.

U bent van harte uitgenodigd om contact met ons op te nemen.

Zorghuis Leeuwarden
Noordvliet 441 8921 HH Leeuwarden
Willy Mellema - Zorghuis Coach
w.mellema@mailznn.nl | 06-5211163

Zorghuis Wollega
Lenna complex
Steenwikerweg 52 8471 LC Wollega
Corrie Kooi - Zorghuis Coach
c.kooi@mailznn.nl | 06-51925875

LEEWARDEN RECYCLING

MILIEUSTRAAT & CONTAINERVERHUUR
Voor bedrijf en particulier

- ➔ Bestel je container direct online
- ➔ Levering binnen 1 dag
- ➔ Gratis transport & ophaalservice
- ➔ De nummer 1 van Leeuwarden

058 213 1018

WWW.LEEUWARDEN-RECYCLING.NL

Probeer nu onze proefactie: 3 maaltijden voor slechts € 10,-

Ontdek het gemak en de smaakbeleving van de ambachtelijk bereide maaltijden door de vakbekwame koks van Maaltijdservice aan Huis. Wij nodigen u uit om kennis te maken met onze gezonde en gevarieerde maaltijden door middel van een smakelijke proefactie.

Vul onderstaande antwoordkaart in en ontvang geheel vrijblijvend drie maaltijden voor slechts € 10,-!

* Na het ontvangen van de antwoordkaart nemen wij zo snel mogelijk contact met u op over het leveren van de drie maaltijden.

Maaltijdservice aan Huis is onderdeel van de Interzorg Groep: voor al uw Thuiszorg, Woonzorg, Maatschappelijke Zorg en Maaltijdservice

Foswerfstrjitte 71 | 9172 PS | Ferwert | 088 - 5180200 | www.interzorggroep.nl

Geen postzegel nodig

✓ Ik maak gebruik van de proefactie en ontvang graag eenmalig 3 maaltijden voor slechts € 10,-

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

E-mail: _____

Maaltijdservice aan Huis

Antwoordnummer 6700

9172ZXFERWERT

Maaltijdservice aan Huis
Eten met zorg

FNP'er Jan-Willem Tuininga:

Door Andries Veldman • Foto: Simon van der Woude

IN DE ETALAGE VAN NIEUWEBUREN 114 IS HET PLAN VAN TURFMARKT BV TE BEKIJKEN. DIT PLAN VOLDOET VOLGENS DE FNP NIET AAN DE CRITERIA.

VERGIS JE NIET,

'It Ljouwerter kolleezje moat better nei de minsken harkje.' FNP-fractievoorzitter Jan-Willem Tuininga vindt dat de burgers van de gemeente Leeuwarden beter bij de besluitvorming moeten worden betrokken. Hij verbaast zich over hoe het Leeuwarder college omgaat met belangrijke vraagstukken zoals wonen (De Hem), het aanbod van 10.000 te bouwen woningen, de bouw van een eventueel nieuw zwembad ('daar wordt men zelfs in Stiens ongerust van') en Zalen Schaaf. Het is een vaak gehoorde klacht, maar voor Tuininga is het menens als het om de toekomst van Zalen Schaaf gaat. 'Dit befalt ús net.'

OOK IN STIENS LEEFT ZALEN SCHAAF

Leeuwarden heeft volgens Jan-Willem Tuininga drie iconen: de Oldehove, Cambuur en Zalen Schaaf. 'Als we het hebben over een nieuw stadion voor Cambuur, dan wordt iedereen erbij betrokken. Je kunt het zo gek niet bedenken. Wat gebeurt er nu bij Zalen Schaaf? Bij die discussie lijken belangrijke groepen geen rol te spelen. Daar is een vriendenkring van 2814 man en een club met 3745 steunbetuigers die zeggen: Skaaf mut blieve! En dan is er ook nog een petitie in het leven geroepen. Het zou toch logisch zijn om die groepen te betrekken bij het proces dat nu gaande is? Ik zie wel een buurtbewoner in het comité van Schaaf die de drie nieuwe plannen met een cijfer heeft beoordeeld, maar niemand uit de genoemde vriendenkringen. Die steunbetuigers worden geheel genegeerd. Ze doen er niet toe. Ik ken wethouder Hein de Haan als een integer persoon, maar bij de Omroep leek het erop dat hij een verkooppraatje hield voor een van de plannen. Dat hoort hij niet te doen.'

'Vergis je niet', zegt Tuininga, 'ook in een dorp als Stiens, waar ik woon, leeft Zalen Schaaf. Een buurman kwam aanzetten met

het affiche tot behoud dat ik gelijk voor het raam heb geplakt. Meteen werd ik gebeld door Rijpma van de ChristenUnie en Klaver van Gemeentebelangen. Is dat jullie standpunt, wilden ze weten. Ja, dat is ons standpunt. Ik zou zeggen tegen mijn collega's: neem eens een standpunt in! En verschuil je niet achter loze argumenten. Ik kreeg nog een veelbetekende aanwijzing mee van degene die het affiche bracht: do tinkst wol der om! Schaaf leeft ook in Jelsum, Cornjum en Weidum, dat vergeet men soms. Mensen hebben dierbare herinneringen aan deze zalen.'

Tuininga hekelt de gang van zaken die voortvloeit uit de prijsvraag die het college van b en w van Leeuwarden heeft ingesteld. Volgens hem voldoet de partij die in de beoordeling het hoogste cijfer scoorde niet aan de toelatingscriteria voor de prijsvraag. 'Van de drie ingediende plannen is er maar één variant waarin de grote, historische zaal overeind blijft en dat is het plan van Bobby Veenstra en Steven de Jong. Het plan Agora ligt goed in de markt bij de PvdA, begrijp ik, maar ook hierin blijft de grote zaal niet overeind. In het plan van Turfmarkt BV is van behoud al

helemaal geen sprake. Ik begrijp niet dat deze club uitgenodigd is om een plan in te dienen.' Ook bij de besluitvorming plaatst Tuininga vraagtekens. 'De presentatie van de plannen ging in zeven haasten. Dat gie fiersten te rap. Op 14 april wordt er een

TUINGA VINDT DAT ZALEN SCHAAF BEHOORT TOT HET CULTURELE ERFGOED VAN LEEUWARDEN EN FRIESLAND DAT BESCHERMD MOET WORDEN. 'WE WAREN EERST VOORSTANDER VAN DE PRIJSVRAAG DIE IS INGESTELD, MAAR DAARVAN ZIJN WE TERUGGEKOMEN. JE MOET ZO'N HISTORISCHE ZAAL WAAR SOCIALISTENLEIDER PIETER JELLES TROELSTRA NOG HEEFT GESPROKEN OP EEN ANDERE WIJZE BEOORDELEN. DEZE ZAAL HERBERGT 240 JAAR GESCHIEDENIS. ALS DIT WEG IS, KOMT HET NOOIT MEER TERUG.'

'Van de drie ingediende plannen is er maar één variant waarin de grote, historische zaal overeind blijft'

open podium georganiseerd, daar staat drie kwartier voor. Dat is natuurlijk veel te weinig.'

De FNP-fractievoorzitter vindt het onbegrijpelijk dat een gemeente die de mond vol heeft van de legacy (het vervolg op Culturele Hoofdstad) hier schijnbaar gemakkelijk aan voorbijgaat in het geval van het cultuuro goed Zalen Schaaf. 'Partijen als PvdA en CDA hebben al gedreigd met de sloopkogel. Wij vinden de plannen van de Vrienden van Schaaf goed passen in de voorwaarden die we gezamenlijk hebben geformuleerd. Steven de Jong, Bobby Veenstra en Wia van Gelderen zijn mensen die hebben laten zien dat ze wat

kunnen. Die hebben plannen ingediend waarbij het laagdrempelige karakter van Schaaf met ondersteuning van Amaryllis en dagbesteding van Reik Alliade gehandhaafd blijft.' Dat het popcentrum Neushoorn de plannen van Schaaf in de weg zou kunnen zitten wil er bij Tuininga niet

echt in, al ziet hij wel een wonderlijke wending bij de VVD. 'De VVD was altijd tegen subsidiëring van Neushoorn, maar is nu plotseling van mening veranderd. Als FNP beoordelen wij de zalen naar hun merites. Ze bijten elkaar niet. Bij Schaaf komt een geheel ander publiek dan in Neushoorn.'

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U – NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIIJENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

UITBREIDING ACTIVITEITEN

Door Gina Kamsma • Beeld Anton Feddema

De vliegbasis is zonder natuurvergunning in bedrijf. Al in 1994 was een beoordeling van de invloed van de activiteiten op de natuur noodzakelijk. Het gaat om onder andere de uitstoot van stikstof en het geluid van de vliegtuigen. Voor de activiteiten alleen op de grond heeft de vliegbasis een twintig jaar oude, achterhaalde omgevingsvergunning. Defensie heeft rond 1 oktober 2020 een natuurvergunning en een nieuwe omgevingsvergunning aangevraagd. De planning was dat de ontwerp-vergunningen rond februari/maart 2021 zouden worden gepubliceerd. Gedurende zes weken kunnen dan door iedereen zienswijzen (bezwaren) bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en bij de inspectie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat worden ingediend. Liwwadders heeft nog geen publicatie gezien. De termijn van zes weken is kennelijk nog niet ingegaan. De aanvraag van Defensie voor de natuurvergunning heeft Liwwadders inmiddels kunnen bekijken. Die voor de omgevingsvergunning niet.

UITBREIDING LUCHTRUIM VOOR DE LAWAAIIGE F-35

In de periode 15 januari-25 februari 2021 kon iedereen een zienswijze indienen bij het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat tegen het ontwerpbesluit van dit ministerie om het luchtruim te herzien. Ook de noordelijke provincies hebben daar gebruik van gemaakt door kritische zienswijzen in te dienen, in het belang van met name de bewoners. Het plan van het Rijk is namelijk dat in de toekomst de straaljagers over een groter deel van Friesland relatief laag (2 kilometer) mogen vliegen. Ook de nieuwe en lawaaiiger straaljagers van het type F-35, waarvan de vliegbasis er steeds meer krijgt. Deze nieuwe activiteiten van de vliegbasis noemt de inspectie milieu-neutraal, omdat er geen extra negatieve effecten op de omgeving zouden zijn. De F-35 moet slechts wat minder vaak vliegen dan de minder luidruchtige F-16 om het extra lawaai binnen de perken te houden. Alle geluid past nog steeds binnen de geluidscontour van 50 decibel (dB(A)) rond de vliegbasis, zoals die jaren geleden is vastgesteld, aldus Defensie en de inspectie.

DEFENSIE VRAAGT NATUURVERGUNNING AAN VOOR EEN ZICH UITBREIDENDE KRIJGSMACHT

De aanvraag van Defensie voor de natuurvergunning is bijzonder. Genoemd wordt allereerst dat deze aanvraag het resul-

taat is van een afspraak van dertien jaar geleden (!) tussen Defensie en LNV om die aanvraag in te dienen. Defensie begint de aanvraag met een lange uitleg waarom zij er alle belang bij heeft dat de Wet natuurbescherming de Vliegbasis Leeuwarden geen strobreed in de weg legt. Ook niet in de toekomst. Sinds 1949 is er met jachtvliegtuigen gevlogen, in al die jaren is er veel in de bedrijfsvoering veranderd en die ruimte voor verandering moet er blijven. Defensie vraagt een natuurvergunning voor onbepaalde tijd. Een natuurvergunning geeft echter toestemming voor een concreet omschreven bedrijfsvoering zoals die op het moment van de aanvraag van de vergunning is of binnenkort zal zijn. Er is geen vergunning mogelijk voor onduidelijke toekomstplannen omdat de effecten daarvan op de natuur niet kunnen worden beoordeeld.

VLIEGBASIS LEEUWARDEN GAAT NOG MEER GROEIEN, ZEGT DEFENSIE

Defensie schrijft in de aanvraag: *Defensie heeft ruimte nodig om de grondwettelijke taken te kunnen uitvoeren. De Nederlandse regering werkt aan versterking van de operationele inzet en investeert in nieuwe militaire capaciteiten. Dit gaat gepaard met uitbreiding en modernisering van de krijgsmacht. Om de voorziene groei van Defensie in de toekomst te kunnen opvangen, is het nodig de bestaande (milieu)ruimte te behouden en is er behoefte aan (milieu)ruimte op bestaande en nieuwe terreinen.*

De mogelijke toekomstige activiteiten moeten nu al vergund worden, aldus Defensie.

GEEN GELUIDSRAPPORTEN BESCHIKBAAR

Bij de aanvraag voor de natuurvergunning zitten geen akoestische rapporten. Een technisch adviesbureau, ingehuurd door Defensie, gaat ervan uit dat het geluid vanaf de grond van de vliegbasis binnen de geluidscontour van 50 decibel blijft. Dat dat zo is, wordt niet aangetoond. Er zit een tekening uit 1992 van de geluidscontour in het rapport. Als die geluidsnorm op de contour niet wordt overschreden, dan is een verstoring van dieren door het geluid van de vliegbasis uitgesloten, aldus de adviseur. De beschermde natuurgebieden de Groote Wielen en de Waddenzee liggen namelijk op maar liefst 5 en 9 kilometer afstand van de vliegbasis. Natuurgebied de Alde Feanen wordt niet behandeld, want dat ligt nog op grotere afstand.

VOLGENS DEFENSIE IS ER GEEN GELUIDSOVERLAST BIJ VLIEGEN OP 2000 KILOMETER OF HOGER

Bij het geluid vanaf de grond is het logisch om nabijgelegen natuurgebieden te beoordelen. Het geluid van straaljagers in de lucht kan effect hebben op veel meer natuurgebieden. Geluidsrapporten hierover zijn er niet. Een andere technisch adviseur van Defensie noemt dat in het algemeen een hoogte van 2000 kilometer als kritische grens wordt aangehouden voor het al dan niet optreden van verstoringen van vliegverkeer bij mensen en bij dieren. Wordt er boven de 2000 kilometer gevlogen, dan is er geen hinder. Daaronder kan dat anders liggen. Er is wat onderzoek bekend over welke diersoorten door een vliegtuig dat onder de 2000 kilometer vliegt worden verstoord, aldus de adviseur. De rapporten zijn niet beschikbaar. Aangegeven wordt dat bepaalde diersoorten kennelijk wennen aan het geluid van straaljagers laag in de lucht. De adviseur

CONTAINER HUREN VOOR UW AFVAL?

WWW.LEEUWARDEN-RECYCLING.NL

STADSBLAD LIWWADDERS OOK VERKRIJGBAAR BIJ:

* SINT ANNAPAROCHIE: ALBERT HEIJN EN KRINGLOOP NOCHRIS * BERLIKUM: POIESZ * FRANEKER: POIESZ, ALBERT HEIJN * HALLUM: SPAR * MENALDUM: ROB'S TUINCENTRUM EN KRINGLOOP NOCHRIS * BURGUM: PLUS MARKT, POIESZ, JUMBO EN BOEKHANDEL * VEENWOUDEN: PLUSMARKT * DE WESTEREEN: POIESZ

LEEWARDER VliegBasis

merkt op dat bij een wezenlijke toename van militaire vliegactiviteiten ten opzichte van de vliegactiviteiten in de afgelopen jaren een negatief effect op beschermde diersoorten alsnog mogelijk is. Dan moet daarvoor nu ook een natuurvergunning worden aangevraagd. De door Defensie gewenste natuurvergunning voor onbepaalde tijd, zonder een beoordeling in de toekomst, past hier niet bij.

GEGEVENS VOOR BEREKENING VAN UITSTOOT VAN STIKSTOF NIET BEKENDGEMAAKT

Bij de aanvraag voor de natuurvergunning zit wel een stikstofrapport van het Koninklijk Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR). Daarin staan de conclusies van het NLR op basis van onderliggende rapporten, die niet beschikbaar zijn gesteld. De stikstofemissie zowel vanaf de grond als vanuit de lucht door de vliegbasis zou nog nooit zo laag zijn geweest als nu. Omdat de vliegbasis oude rechten heeft om stikstof uit te stoten, is er niets aan de hand volgens Defensie.

NATUURGEBIEDEN NIET BESCHERMD

In een Kamerbrief van 27 oktober 2020 van Staatssecretaris Barbara Visser meldt Defensie dat de Vliegbasis Leeuwarden mogelijk een negatief effect heeft op de natuur van de Noordzeekustzone, de Duinen Vlieland en het IJsselmeer, naast de Groote Wielen, de Waddenzee en de Alde Feanen. De eerste drie gebieden worden niet in de aanvraag voor de natuurvergunning van Defensie genoemd. De effecten van de vliegbasis op deze gebieden zijn dus kennelijk niet beoordeeld. Het is de vraag welke natuurgebieden in het komende besluit van LNV worden vermeld.

DEFENSIE STELT OUDE RECHTEN TE HEBBEN OM DE NATUUR NEGATIEF TE MOGEN BEÏNVLOEDEN

In 1994 kregen enkele natuurgebieden in de buurt van de vliegbasis de status van beschermd natuurgebied. Daaruit volgt, vindt Defensie, dat de negatieve invloed op de natuur van de vliegbasis zoals die voor 1994 bestond mag blijven. Wat mocht

Defensie grijpt het ontbreken van vergunningen voor de Vliegbasis Leeuwarden aan voor een uitbreiding van de activiteiten

omdat er nog geen beschermd natuurgebied in de buurt was, moet tot in lengte van dagen mogen.

Ook doet Defensie een beroep op de omgevingsvergunning uit 2001. Defensie veroorzaakt niet meer geluid of stikstof dan op grond van die vergunning mag, zo wordt aangevoerd in de aanvraag voor de natuurvergunning. Wat in 2001 werd toegestaan, zou mogelijk moeten blijven. De vergunning uit 2001 is de basis geweest voor de inspectie om in 2019 vergunningen te verlenen voor de F-35. Met deze redenering is voor Defensie alles toegestaan, wat past bij de verouderde vergunning uit 2001. Dat er tegenwoordig meer technisch mogelijk en wettelijke nodig is, lijkt geen rol te spelen. Vergeten wordt kennelijk dat er een nieuwe omgevingsvergunning nodig is, juist omdat die van twintig jaar geleden niet meer deugt.

BERICHTEN VANUIT HILVERSUM EN AMERIKA

De landelijke media hebben opgepikt dat de F-35 veel meer lawaai maakt dan de F-16. Het milieu-neutraal kunnen vervangen van de F-16 door de F-35 roept, zacht gezegd, vragen op. Hoeveel F-16's moeten er verdwijnen om binnen de geluidsnor-

men één F-35 te kunnen gebruiken? Op tv kwam aan de orde dat in Noorwegen huizen binnen een straal van 2 kilometer rond een vliegbasis met F-35's worden afgebroken. In Friesland staan er woonwijken en dorpen tegen de vliegbasis aan. Staatssecretaris Visser reageerde daarop door te zeggen dat in Nederland aan de normen wordt voldaan.

De F-35 wordt samen met de Verenigde Staten gebouwd. Is Amerika blij met dit type? In Amerika is gepubliceerd over kritiek vanuit de US Air Force en het Pentagon. De F-35 is zwaarder geworden dan gepland, wordt steeds duurder en is kwetsbaar. Het testen van de apparatuur loopt vertraging op. Dit komt door alle technologie in dit type gevechtsvliegtuig. Generaal Charles Brown vergelijkt de F-35 met een auto van het type Ferrari. Zo'n hightech apparaat is voor de meeste activiteiten niet nodig. Voor routinevluchten of vluchten boven bijvoorbeeld Afghanistan en Irak volstaat een eenvoudiger straaljager, een type zoals de F-16. Zou er een lucht oorlog komen met rijkere landen zoals Rusland en China, dan is de F-35 mogelijk wel geschikt. Het Pentagon overweegt het aantal te kopen F-35's terug te schroeven. De F-35's in Amerika zijn nog niet eens dichtbij een stad en dorpen gestationeerd, zoals hier.

TACO MUNDO
20 years Mexican Delivery

Gerasph kaas
Salsa Mexicana
Maïs
Bieslookroomkaas
Gepofte aardappel
Rode ui
Jalapeños
Rundergehakt
Koriander

PONCHO POTATO 7,25
TIJDELIJK TERUG VAN WEGGEWEEST

Follow us
Bestel via [TacoMundo.com](https://www.tacomundo.com) of onze App

Heeft u nog oude (kapotte) gouden of zilveren sieraden? Ze zijn veel geld waard!!

Kapot, versleten, onbruikbaar, wij bieden u een eerlijke sloop prijs.

Gouden en zilveren sieraden en munten kopen wij in voor een samen met u te bepalen prijs.

Kom vrijblijvend langs.

GJ VAN ARK JUWELIER

Nieuwestad 18-20 Leeuwarden 058 212 92 91
www.gjvanarkjuwelier.nl

DONDERDAGAVOND KOOPAVOND GEOPEND

Advertorial • Foto's: Simon van der Woude

Exclusieve auto's

'Of ik bang ben voor de zich snel opvolgende ontwikkelingen in de autobranche? Nee, in het geheel niet. Wij richten ons naar de markt.' Autohandelaar Marco van Schaik is een ondernemer pur sang. Hij past zich snel aan aan veranderende omstandigheden. 'Wij zijn sterk in exclusieve merken. Dat is landelijk doorgedrongen. Zoek je iets apart, dan weten ze ons te vinden. En verandert de markt, dan passen wij ons snel aan.'

Op het Leeuwarder bedrijventerrein De Hemrik neemt autobedrijf Van Schaik een voorname plaats in. Op het terrein staan bolides van verschillend kaliber klaar om de wereld in te trekken. 'Dit bedrijf levert kwaliteit voor de juiste prijs. Of het nou om een occasion of een exclusieve auto gaat, we hebben een naam hoog te houden. Onlangs hebben we nog een Landrover naar New York verscheept. De koper was op zoek naar het model en uitvoering zoals we dat in Leeuwarden hadden staan. We regelden het transport en de uitvoer. Via het internet weet men ons te vinden.'

Van Schaik is onlangs dealer geworden van het prestigieuze merk Dodge Ram. 'De Dodge is een werkpaard en een luxepaard ineen. Het is een fantastische wagen waarmee je voor de dag kunt komen. Dodge is ook een merk met een geschiedenis van heb ik jou daar.'

De Dodge Ram is toe aan de vierde generatie. De eerste dateert van 1981. Dodge is van oorsprong een Amerikaans automerk dat in 1914 werd opgericht door John Francis Dodge en zijn broer Horace Elgin. In 1928 werd het merk overgenomen door Chrysler en van 1998 tot 2007 maakte het deel uit van het Duitse concern DaimlerChrysler. Sinds 2014 maakt Dodge deel uit van Fiat Chrysler Automobiles (FCA).

Het is opmerkelijk dat een merk als Dodge Ram zo'n lange geschiedenis kent. De wagen is geliefd bij werkers en genietters. Bij Van Schaik staan er momenteel 30 Dodges in de showroom. 'We hebben een mooie partij op de kop kunnen tikken en die bieden we voor een scherpe prijs aan: 41.950 euro rijklaar. Dat is een superaanbieding. Zeker wanneer je beseft dat de wegenbelasting wordt gegeven op het goedkope grijze kenteken.'

bij Van Schaik

De occasions van Van Schaik komen voor een deel uit Duitsland, het degelijke autoland bij uitstek. 'We zitten dagelijks op de markt om de meest gunstige aanbiedingen voor onze klanten naar Leeuwarden te halen. Je kunt bij ons in verschillende prijsklassen terecht. We bieden exclusieve occasions aan die van top tot teen zijn nagekeken door onze gediplomeerde automonteurs.'

Van Schaik is Bovag-gecertificeerd en houdt niet van kleine lettertjes. 'Wat we zeggen, doen we ook. Is er discussie over het een en ander, dan lossen we dat op. Daar doen we niet moeilijk over. Wanneer je handelt in de beste exclusieve auto's, dan moet je op-en-top service leveren. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Dat adagium huldigen wij aan de Jupiterweg. Met klanten, of liever nog liefhebbers, bouwen we een band op. Daaruit ontstaan soms jarenlange relaties. We weten wat we aan mekaar hebben.'

'De markt bepaalt de waarde van de auto. Wij zijn vrij van dealerschappen die allerlei verplichtingen aan de ondernemer opleggen. Voor een Ferrari, Aston Martin of een Porsche kun je bij ons terecht. Voor liefhebbers is deze showroom een feest om in rond te dwalen. Het is bijna een museale of galerie-achtige ervaring waarin je je onderdompelt. De techniek van de auto's is eveneens adembenemend. De snufjes die er nu weer in de vierde generatie Dodge Ram zitten zijn wonderbaarlijk.'

VAN SCHAIK IS SINDS 2015 GEVESTIGD OP DE LOCATIE AAN DE JUPITERWEG. HIERVOOR WAS HET AUTOBEDRIJF GEVESTIGD AAN DE HARLINGERSTRAATWEG. 'WE ZIJN IN DE LOOP DER TIJD STEEDS EXCLUSIEVER GEWORDEN, MAAR VERKOPEN NOG ALTIJD AUTO'S VANAF 5000 EURO (TOT EN MET 200.000 EURO).'

Vertrouwen komt te voet en gaat te paard

HEROPVOERING NIEUWESTAD

De tijd staat niet stil en wat geweest is komt nooit meer terug. Het kan gewoon niet, dat is bekend, maar soms zou je best eens willen ingrijpen. Niet een beetje, maar tot in detail. Met heel veel geld en energie zou het moeten kunnen om de Nieuwestad en de belangrijke winkelstraten daaromheen helemaal terug te bouwen naar het beeld van de late jaren vijftig, vroege jaren zestig. Dat zal nog niet meevallen. Zo heb je de Achmeatoren en het nieuwe Provinsjehûs, die overal bovenuit steken, maar daar gooien we dan wel een doek overheen. De rest moet te doen zijn.

Via crowdfunding, we leven nu wel in de eenentwintigste eeuw, gaan we de benodigde miljoenen binnenslepen, want subsidie zullen we er wel niet voor krijgen. En dan kan het beginnen, het zoeken van de architecten, de bouwvakkers en de acteurs, want alles moet kloppen. In Ivoorkust hebben ze het Vaticaan nagebouwd, in Japan stukken van Amsterdam, dus geen gemor dat zoiets onmogelijk is. En daarna gaan we met elkaar lekker jaren zestigje spelen.

Door André Keikes • Foto Historisch Centrum Leeuwarden

SNOEPEN

Als je iemand geblinddoekt een winkel zou binnenvoeren en hem dan zou vragen waar hij was, zou dat met de Hema geen probleem hoeven zijn. Die karakteristieke geur van vers ondergoed, slagroomtaarten en rookworst vind je verder nergens. En hij is ook altijd gebleven. De Hema-geur van de jaren zestig en nu is identiek. Dat is een wonder van continuïteit. Natuurlijk is de Hema wel enigszins veranderd, kwamen en gingen er eigenaren van het concern, de vleugels werden uitgeslagen naar het buitenland, maar in Leeuwarden bleef alles in grote lijnen zoals het was. Alleen de bovenetage, bereikbaar per roltrap, kwam pas later. Nu voel je de vloer op de bovenverdieping zachtjes trillen als je snuffelt tussen vlakgommetjes, deegrollers of verjaarskalenders. Maar dat is niet 'écht Hema'.

Echt Hema zijn van oudsher bh's, slips, sokken, pyjama's, maar dus ook slagroomtaarten en rookworst. Omdat de Hema volks was, maar toch netjes en keurig, heel belangrijk in die dagen, gingen veel mensen daar zonder schuldgevoel een klein gekookt worstje weghappen. In zo'n vetvrij papiertje. Mijn oma deed het ook, verder toch een heel nette en keurige dame, die overigens prachtig Liwwadders sprak. Terugdenkend vraag je je wel eens af of ze ook anders kon. Ze kocht haar nette hoedjes bij buurwinkel Dechesne, was voorzichtig in de omgang met

anderen – zo zat haar huissleutel in een vakje achter een ritsje in een ander vakje achter een flapje met een druk-knop, bepaald niet gemakkelijk bereikbaar via de hoofdingang van haar portemonnee –, maar aan het eind van een bezoekje aan de Hema, bezondigde ze zich graag aan een stukje worst. Mijn kleutermaagje hield niet van al die vetigheid, dus moest ik op die dagen altijd even wachten. Maar je kon ook als vijfjarige zien dat ze genoot.

En zij niet alleen, allerlei dames met hoofddoekjes – want die werden massaal gedragen, al was het niet om godsdienstige redenen – stonden er een 'vette bek' te halen, iets dat mannen eerder deden bij automatieken, zoals Brongers op de Nieuwestad, De Goudster op de Voorstreek, Royal in de Oude Oosterstraat of Tromp tegenover De Harmonie aan het Ruiterskwartier. Daar zag

je mijn oma nou nooit. Dat vond ze niet passend. Ook Moermans patatkraam achter de Hema, dus vlak bij de plek waar zij haar tanden zette in zo'n krom stuk worst, vond geen genade in haar ogen.

Snoepen was in die jaren nog niet een zaak van plastic bakken waar je zelf mierzoete, gemeen gekleurde snoepjes uit schepte, zoals je ze nu overal aantreft bij de drogist. Of bij Jamin. Jamin was er wel, maar had een ander karakter. De Leeuwarder winkel was gevestigd aan de Wirdumerdijk (al denk je gemakkelijk dat het daar St. Jacobsstraat heet) naast Flottow, op de hoek van het Naauw. Later kwam er een reisbureau in. Jamin was breed en zoet, met een aanbod waar tandarts Breuning aan de andere kant van de Nieuwestad ongetwijfeld kritisch over zou spreken.

Door André Keikes • Foto's André Keikes

Geen standbeeld, maar een afvalcontainer

Afval is niet mooi, om over de geur nog maar te zwijgen. Een paar decennia geleden smeten we onze vuilniszakken kort voor ophaal dag gewoon op een grote hoop op de stoep. De vuilnismanen mikten ze dan later stuk voor stuk in hun wagen. Niet erg efficiënt en ook nog eens slecht voor je rug. Aan afvalscheiding deden we niet. Tegenwoordig hebben we kliko's, afvalcontainers voor biologisch afval, papier en de gore rest. Maar die staan dan weer kolossaal lelijk te wezen in onze straatjes en tuintjes. De veel grotere gemeentelijke afvalcontainers vervuilen op hun beurt het stadsbeeld. Moet dat nou?

Er is veel afval en we willen ervan af. Maar we moeten ook aan het milieu denken. Hergebruik van weggegooid materialen is belangrijk geworden. Begrijpelijk en verstandig, maar de keuze voor containers heeft ook nadelen. In plaats van wegversperringen door zakken op stoepen moeten we nu om kliko's heen zigzaggen. Vooral lastig als je kinderwagens of rolstoelen bestuurt. En zijn de vuilnismanen geweest, dan blijven ze vaak nog langdurig staan. In kleine straatjes blijven ze vaak hoe dan ook de boel versperren, waar moet je ook met die dingen heen?

En dan heb je nog de groeiende groep appartementenbewoners. Die hebben geen plek voor kliko's en dus mogen zij hun troep kwijt in gezamenlijke containers, te openen met een kaartje met code. Niets mis mee, maar lelijk zijn

die depots wel. En als de bakken vol zijn, zet je je troep er gewoon naast.

Omdat deze collectieve containers niet geleegd worden, maar compleet gewisseld door middel van takelwagens, die iedere volle bak vervangen door een lege, moeten ze voor vrachtvoertuigen gemakkelijk bereikbaar zijn. En dat heeft snel tot gevolg dat ze opzichtig het stadsbeeld vervuilen. Pal voor de monumentale Infirmierie staat een hele rij. Waaronder een voor flessen. Klink, klonk. En alsof dat niet lelijk genoeg is, staat er ook nog een grote en al even lelijke energiekast achter. Allemaal mede bedoeld voor de camper-parkeerplaats. Kom je als toerist via de Nieuweburen richting Prinsentuin lopen, dan weet je niet wat je ziet. 'Look, just behind these containers, it's the Infirmierie', zegt Joe uit Arkansas, die erg gechar-

Look, just behind these containers, it's the Infirmierie

meerd is van het oude Europa, tegen Mary, his wife. En ze nemen een foto, waarop de Infirmierie nog net zichtbaar is.

Wie een prijzig appartement in rijksmonument Wilhelminastate heeft gekocht, het in 1935 door architect A. Baart sr in Dudokstijl ontworpen voormalige schoolgebouw aan de Molenstraat, heeft niet alleen uitzicht op het groene Westerpark, maar pal voor de deur ook op een rij vuilcontainers. Die konden kennelijk niet ergens anders worden geplaatst, waar ze een fraai uitzicht niet verstoren. Wie beslist er over zo-

iets en wat zijn de motieven om ze juist dáár te plaatsen? Het lijkt wel pesterij.

Er zijn meer afval- en glasbakken die je liever zou herplaatsen. Het kreng op de Westerplantage voor watersporters bijvoorbeeld. Als Joe uit Arkansas de Oldehove van daaruit zou willen vastleggen voor de family at home, staat die er ook op. Naast de promotievlagen van de Friese hoofdstad. Heel feestelijk allemaal.

En wat bezield de glasbakplaatsters om pontificaal midden in het verzorgde plantsoen van het

statige Engelseplein een solitaire container neer te zetten? Is hij misschien van brons? Is het een monument dat het gouden idee van de recycling memoreert? Maar waarom staat hij dan niet op een sokkel? Een koddig tegelpad leidt erheen. Het enige dat nog ontbreekt is sfeervolle illuminatie tijdens de avonduren. Het lawaai dat met het flessen werpen en wisselen van de glasbak gepaard gaat, zou je dan wel een geluidskunstwerk moeten noemen.

Lawaai is namelijk ook een van de nadelen van zulke containers. Klink, klonk. Halverwege de

ANDRÉ KEIKES (1957)

is journalist, illustrator en beeldend kunstenaar. Hij bracht zijn vroege jeugd door aan de Nieuwestad in Leeuwarden, met opgang aan de Oude Lombardsteeg, boven de vroegere schoenwinkel van Hoogenbosch (later Dolcis en nu een deel van Van Haren). Hij werkte 35 jaar als redacteur van de Leeuwarder Courant. André's vader, H(enny) W. Keikes (1926-1985) werkte veertig jaar voor de Leeuwarder Courant, waarvan lange tijd als chef van de stadsredactie. In André's beleving als kind kende zijn vader vrijwel iedereen in Leeuwarden, getuige de talloze mensen die hij groette op straat. Hij schreef vanaf 1960 tot

medio 1972 onder de rubriekstitel 'Och heden ja!' wekelijks zijn destijds zeer geliefde krantenartikelen over oud-Leeuwarden, die later ook succesvol waren in boekvorm. Hij publiceerde verder boeken over de jeugd van Margaretha Geertruida Zelle (Mata Hari), de geschiedenis van De Harmonie en het Diaconessenhuis. Deze verhalen schreef André onder meer op basis van zijn eigen herinneringen aan die tijd, met 'Och Heden Ja' in het achterhoofd. Het manuscrypt lag geruime tijd in een la nadat André's tweelingbroer Saco, met wie hij samen opgroeide in de beschreven periode, in 2011 plotseling overleed.

‘Nee, vanaf 5 cent’

Typische snoepwinkeltjes had je trouwens ook, vaak niet al te groot en een beetje verstopt, alsof het om vieze boekjes ging. Bijvoorbeeld aan de Gedempte Keizersgracht hoek Nieuwe Oosterstraat. Echt op de hoek zat een ouderwetse grutter, stoffig, haast negentiende-eeuws, maar het snoepwinkeltje had een eigen ingang. Zo klein, dat hij wel speciaal gemaakt leek voor kinderen. Met een mini-etalaage, waarin een wereld aan snoepgoed lag met mini-prijskaartjes. Vanaf 5 cent. Als je dat te veel vond en vroeg of er ook wat voor 2 cent was, kreeg je het onverbiddelijke antwoord: ‘Nee, vanaf 5 cent’. Waarschijnlijk gevolgd door een zucht. Ja, vind je het gek?

Ijs is natuurlijk ook snoep, zoals je dat haalde bij de ijssalon in de Uniabuurt of natuurlijk bij La Venezia op de Nieuweburen. Nog even afgezien van de al genoemde rijdende verkopers van De Friesche Koe en De Ijsbeer en de ijssalon in de kelder van V&D. Waren ijssalons een verschijnsel van die jaren? Alleen dat woord salon al, het waren nog enigszins Franse jaren. Dat bleek ook op de kermis, nog zo’n snoepplek, maar wel met rood fluweel en kristallen lampen. Waar je schoot in de schietsalon en draaide in een carrousel, waar je nougat kocht uit Montélimar of natuurlijk Franse wafels.

Ze verdienen een mooier design

Emmakade kun je bijvoorbeeld nog gemakkelijk beluisteren wanneer op het terrein van Albert Heijn nabij de rondweg de glasbakken gewisseld worden. Hoe moeten de bewoners van het Engelseplein dat dan niet ervaren? Trouwens niet alleen zij. Op de hoek Hobbemastraat en Ruysdaelstraat staan ze bijvoorbeeld ook. Dus midden in een woonwijk. Wat toch wel wat anders is dan op het parkeerterrein van een supermarkt.

Afval is niet mooi. Het stinkt en maakt als het om flessen gaat ook nog eens lawaai. Wat het stads-

beeld betreft zouden ze beter geheel in het plaveisel kunnen verzinken. Dat is ook gemakkelijker voor de burger met z'n zak. En voor de takelwagens maakt het net zomin iets uit, voor de blik op de Infirmierie en Wilhelminastate echter wel. Glascontainers kun je waarschijnlijk beter alleen bij supermarkten neerzetten, want dat is toch ook de plek waar je je flessen haalt. Blijven over de bakken voor oud papier en afgedankte kleding voor het Leger des Heils. Die stinken niet en maken geen lawaai. Ze verdienen een mooier design. En dan mogen ze staan waar ze maar willen.

Eric Hoekstra

Gelovend en hopen
te Leeuwarden

DOORGESLUISD OF ... GESTOLEN?

Ik ging op mijn knieën in de keuken liggen en ik vroeg de Here vanochtend: ‘Waar moet ik over schrijven, Heer?’

De Here zei:

‘Schrijf over onrecht.’

Eerder had ik dat ook al gedacht, maar toen dacht ik ‘Niet alweer!’

Maar nu de Here het zei, gaf Hij het idee en het enthousiasme erbij. Dat is het verschil.

Onrechtplegers, halve criminelen! Ja, jullie, duivelaanbidders! Jullie die op de Partij van het Onrecht hebben gestemd. Jullie die op VVCDA'66 hebben gestemd. Jullie die toestaan dat onschuldige mensen financieel kapot worden gemaakt: Participatiewet, Toeslagenaffaire, ZZP-affaire, ondernemers die incassoburo's op hun dak krijgen om corona bijstand terug te vorderen. Jullie vinden dat allemaal wel goed, nietwaar? Zolang het jullie maar niet treft.

Jullie partij helpt de Ruttinator de kas van de multinationals verder te spekken en als de Terminator het mkb verder te vernietigen. Jullie partij helpt mee om Kruisridder Omtzigt definitief onschadelijk te maken.

En nu lees ik jullie nieuwste schurkenstreek op Teletekst. Lees mee, gemeente Leeuwarden! ‘Door een ‘fout’ bij ruim 200 gemeenten is bij bijstandsgerechtigden met schulden een hoger beslag gelegd dan wettelijk is toegestaan.’

Lezer, dat betekent dat die mensen zelfs geen geld meer hebben om eten te kopen. Dan moeten ze nog meer schulden maken en zakken ze nog dieper weg. En 200 gemeenten, dat is meer dan

de helft van alle (355) gemeenten in Nederland! Incompetentie in het kwadraat!

Om hoeveel mensen gaat het? Twee of drie? ‘Het betreft naar schatting 10.000 tot 15.000 mensen.’ Zegt de Koninklijke Beroepsorganisatie van Deurwaarders.

Teletekst: ‘De beroepsorganisatie vraagt de deurwaarders het teveel geïnde geld terug te betalen, maar een deel is al doorgesluisd naar schuldeisers.’ DOORGESLUISD!

Ok, ik steel een televisie uit een winkel. Men zegt, geef terug, en ik zeg: ‘Sorry, ik heb hem al DOORGESLUISD!’ Wat zijn dit voor excuses? Waarom staan media toe dat hooggeplaatsten met zulke leugens weggelopen? Waar blijft de Wet? Waar blijft het recht?

Woorden schieten me te kort, en schelden mag ik niet. Nu kan ik alleen nog maar uit psalm 12 citeren:

Nu zal ik opstaan, zegt de Heer der heren, om wat zij armen hebben aangedaan. Ik zal het lot van de verdrukten keren. Ik red hun nu, hun klacht heb Ik verstaan.

OORLOGS

Door Aly van der Mark

HERINNERINGEN VAN TWEE

Bijna 81 jaar geleden begon de Tweede Wereldoorlog. Het aantal mensen dat de oorlog bewust heeft meegeemaakt wordt snel kleiner en daarmee verdwijnen de verhalen. In deze Liwwadders de herinneringen van twee dames die als kind de oorlog in Leeuwarden meemaakten: Cato van Wijk-Kramer (1931) en Hansje Kits Nieuwenkamp-Storm van 's Gravesande (1934), beiden bewoonster van een appartement binnen het Sint Anthony Gasthuis.

CATO VAN WIJK-KRAMER (1931)

De familie Kramer had een juwelierszaak op de hoek Nieuwestad / Westerplantage. In het begin ging het gewone leven door, mensen bleven langskomen in de juwelierswinkel voor reparaties of voor een mooie ring. Ook Duitsers kwamen wel langs, zo was het nu eenmaal, het betekende brood op de plank, en dit gold voor alle winkeliers. Cato vond het wel een raar gezicht als sommigen van hen de winkel instampten, met gestrekte arm eerst de Hitlergroet brachten en dan vertrokken.

Ze woonden schuin tegenover het Burmaniahuis, Cato: 'Ook als kind wisten we wel dat daar de verzetsstrijders werden verhoord. Het was voor ons een heel angstige gedachte dat daar zulke erge martelingen plaatsvonden. Bij ons vlakbij op het Schavernek woonde een Joodse familie. Wij kinderen vonden die man niet zo aardig en daarom deed het ons niet zoveel dat zij opeens weg waren. Maar toen we na de oorlog hoorden wat er werkelijk met hen was gebeurd, schaamden wij ons erg voor die gedachten.'

Het pand van juwelier Kramer op de hoek Nieuwestad/Westersingel
Foto: LC

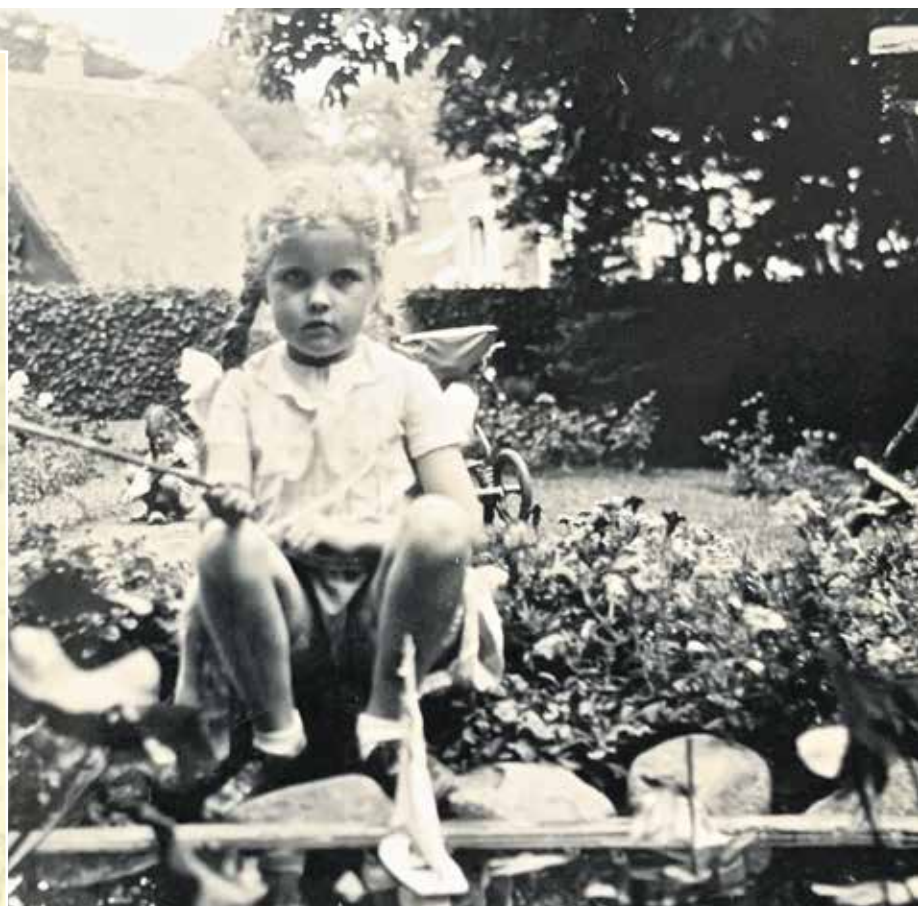
Aan het eind van de oorlog was er een tekort aan allerlei dingen. Op het laatst was de juwelierswinkel bijna leeg, alles was uitverkocht. Dit was zo voor de meeste winkels. De kinderen werden eropuitgestuurd om eten of melk te halen.

'Als je Leeuwarden uit wilde, moest je langs controles. Richting Marssum en Deinum stonden hoge schuine muren midden op de weg, waardoor je moest afstappen van je fiets. Dan stonden daar die Landwachten in strenge zwarte pakken. Ze

hadden zware hamers bij zich en sloegen daarmee op onze fietstassen. Zo maakten ze de flessen stuk, ook als op de terugweg de melk er al in zat. Het was streng verboden om voedsel te kopen van de boeren. Wij probeerden dan ook wel om dwars door het land te gaan, maar dan moest je met fiets en al op die smalle glibberige plankjes over de sloten. Er was ook weinig brandstof meer om te kunnen koken, en wij gebruikten daarom een zelfgemaakt zogenoemd Russisch kacheltje. Het was een leeg conservenblik, met een metalen

rand eromheen, die op de opening van de lege kachel werd gezet. Gevuld met houtsnippers en de trek van de kachel, brandde dat geweldig. De pap was zomaar heet.'

Op het laatst gingen de kinderen maar halve dagen naar school. De kinderen van twee scholen werden samengevoegd en gingen er óf's morgens óf's middags heen. De andere school was in gebruik genomen als lazaret. 's Avonds was het pikdonker in de stad: 'Alle huizen moesten heel secuur verduisterd zijn, geen kiertje

Hansje Storm van 's Gravesande achter het huis aan de Grote Kerkstraat
Foto: familie S.v.'s Gravesande

Gelukkig is alles goed afgelopen voor ons gezin

Noord Nederlandse Bestrijdingsdienst
Miedwei 4
9081 AJ Lekkum
Telefoon: (06) 5354 3006

Sierbestrating
Herman Split
Steenhandel

Pallasweg 4 in Leeuwarden
Tel. 058-2893411
Mob. 06-11597041

KOM VRIJBLIJVEND KIJKEN

LIWWADDER MEISJES

mocht openblijven. Daar stonden strenge straffen op. Buiten gebruikten we een knijpkat om nog iets te kunnen zien. In die laatste tijd van de oorlog zat mijn vader ook ondergedoken. Bij een razzia waren alle mannen uit ons hele blok huizen opgepakt. Ook mijn vader en de buurman.

Via Peize werden ze op de trein naar Duitsland gezet om daar dwangarbeid te verrichten. Dat wilden mijn vader en de buurman beslist niet. Vlak voor Meppel, toen de trein wat langzamer ging vanwege drassige grond, lukte het eruit te springen. Ze hadden een paar nachten nodig om terug naar huis te lopen. Overdag hielden ze zich schuil en dan sliepen ze. Daarna is mijn vader ondergedoken. Dit kon bij die buurman. Via de dakgoten boven kon hij door een raam naar binnen en zich verstoppen onder een bedstee.'

Regelmatig was er luchtalarm, zo liep Cato eens in het park met haar kleine zusje in de kindervan toen het alarm opeens afging. In het park was een schuil-kelder overdekt met gras, daar hoorde je dan zo snel mogelijk in te gaan. Maar Cato wist hoe smerig het daarbinnen was. Ze waagde het erop, onder het geloei van het luchtalarm is ze naar huis gerend met de hobbelen kinderwagen.

Voor de meeste mensen was de bevrijding een groot feest, maar niet voor de familie Kramer: 'Toen de bevrijding eraan kwam, was alles in rep en roer. De Duitsers hadden nog het plan de Vrouwenpoortsbrug op te blazen. Daarvoor waren onder de brug dynamietblokjes aangebracht. Om dit te voorkomen had het verzet in het geheim het dynamiet al vervangen door blokjes hout die er net zo uitzagen. Onverwacht bleef net voor ons huis een auto vol munitie staan omdat de benzine op was. Daarna hebben ze die auto in brand gestoken. Er kwam een heel harde knal en de munitie vloog door onze ramen naar binnen. Mijn kleine broertjes en zusjes sliepen er gewoon doorheen. Mijn moeder heeft zich beneden achter de brandkast verscholen.'

Foto: Fenny Aardema

Cato van Wijk-Kramer was negen jaar toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Ze weet nog dat haar moeder riep: 'Allemaal aankleden', waarna ze in huilen uitbarstte en heel erg van streek was. Ze riep maar: 'Er is oorlog, oorlog!'

Foto: Annemieke Middelkamp

Hansje Kits Nieuwenkamp-Storm van 's Gravesande was bijna zes toen de oorlog begon: 'Op de ochtend van de 10e mei zaten we in de zitkamer naar de radio te luisteren. Ik begreep nog niet zo goed wat er aan de hand was, maar ik herinner me een zeer bedrukte sfeer en ook dat ons dienstmeisje Griet erg moest huilen. In de dagen daarna marcheerden de Duitsers door de straat. Zij zongen prachtig, maar je moest leren je daarvan afzijdig te houden.'

Vlak voor die auto ontplofte, stonden mijn vader en ik aan de achterkant van ons huis samen in de dakgoot te kijken naar een grote brand in het Burger Weeshuis op het Zaailand. Door de ontploffingen uit die auto konden wij niet meer naar beneden. Kistje na kistje ontplofte de boel. Dit was heel angstig. Het huis was erg beschadigd. Er lag ook nog niet ontplofte munitie in ons huis. Wij hebben die granaten naar buiten gegooid, eerst de ontsteking eruit, en heel rustig tellen: eenentwintig..... tweeëntwintig..... en dan de munitie naar buiten gooien. Later kwam de dienst Bescherming Bevolking langs om alles veilig op te ruimen.

Dus voor ons was de bevrijdingsdag niet zo feestelijk allemaal. Gelukkig is alles goed afgelopen voor ons gezin.'

HANSJE KITS NIEUWENKAMP - STORM VAN 'S GRAVESANDE (1934)

De familie Storm van 's Gravesande woonde tijdens de oorlog in de Grote Kerkstraat nr. 41 in een huis van het Sint Anthoon. Het Gasthuis is nog steeds de eigenaar, maar nu zijn er drie appartementen in gevestigd.

Ik herinner mij de dikke tranen van mijn moeder

In de ogen van een kind ging het leven aanvankelijk tamelijk gewoon verder, maar er veranderde wel het een en ander. Hansje ziet nog hoe haar vader met de stofeerder verduisteringsgordijnen stond op te meten. Ze waren van dik zwart papier en moesten voor alle ramen worden aangebracht.

Ook op de Hofschool waar Hansje naartoe ging, was eerst niet veel te merken van de oorlog, dat veranderde in de vierde of vijfde klas: de school in de Sint Anthonystraat was gevorderd: 'Toen werden lessen in ons huis gegeven, de schooltijden werden verdeeld: de ene week les van 8 tot 10 en van 13 tot 15 uur, de andere van 10.30 tot 12.30 en van 15.30 tot 17.15.

Een grote inbreuk in het leven van gezinnen betekende dit nauwelijks: moeders werkten niet en werden dus geacht altijd thuis te zijn. Mijn moeder deed overigens wel vrijwilligerswerk in diverse vrouwencomité's; in 1942 werkte zij mee aan een actie om voor een toen zwaar getroffen gebied van Nederland hulpgoederen in te zamelen. Die spullen, kleren, speelgoed en huishoudelijke artikelen werden per Stânfries vervoerd. Het schip lag aan de Willemskade. Bij een bezoek aan de tandarts daar zag ik mijn moeder in het ruim de lakens uitdelen. Nu kijk ik met nostalgische blik naar het oude schip van de Stânfries bij de Beursbrug.'

In het laatste oorlogsjaar moest menig onderwijzer onderduiken, Hansje herinnert zich dat ze dat jaar wel tien of elf verschillende leerkrachten heeft gehad.

Al vroeg in de oorlog kwam ook het verlies van een dierbare de familie binnen, Hansje: 'Ik herinner mij de dikke tranen van mijn moeder toen ze mij, het was december 1942, vertelde dat haar oudste broer in een concentratiekamp in Duitsland was

overleden. (Dit was Sybrand Marinus van Haersma Buma, de grootvader van burge-meester Van Haersma Buma, AvdM). De man van mijn moeders zuster werd in 1944 bij een represaille gefusilleerd. In de laatste oorlogsmaanden kwam de beste vriend van mijn vader bij een actie om het leven en stierf een dierbare neef van mijn ouders bij een dodenmars in Duitsland. Op 4 mei denk ik aan hen allemaal.'

In de eerste maanden van 1945 was het wel duidelijk dat de oorlog niet lang meer kon duren. Half maart schreef Hansje in een opschriftboekje dat de Amerikanen bij Remagen de Rijn waren overgetrokken: 'Op 14 april mocht ik lang opblijven. Oma en 'Juf' waren naar bed, Els, een dochter van een collega van mijn vader die bij ons logeerde, ook. Mijn ouders zaten in een soort beheerste opwindning met mij in de kamer op de eerste verdieping waar wij 's winters huisden. Op gegeven moment liep mijn vader naar de zolder, ongetwijfeld bijgelicht door een 'knijpkat'. Alles moest immers donker zijn en de zolderramen waren niet verduisterd. Hij kwam terug en zei iets in het Frans tegen mijn moeder. Hoogzwanger van mijn jongste zusje als zij was, ging zij ook naar boven, en daarna werd weer iets in het Frans uitgewisseld. De volgende dag hoorde ik van hen dat zij naar de brand van de Ortskommandatur op het Zaailand hadden gekeken. Het was 15 april, dag van de bevrijding van Leeuwarden en de 41e verjaardag van mijn vader. Aan het begin van de middag, toen duidelijk was dat we echt bevrijd waren en er geen gevaar meer dreigde, zei mijn vader: 'Kom Hansje, we gaan de straat op.' Mijn moeder bleef bij mijn (oudste) zusje (ze zou in haar toestand waarschijnlijk anders ook niet zijn meegegaan), oma kon niet goed meer lopen en juf bleef bij haar. Ik voelde mij uitverkoren en genoot met mijn vader in een hossende stad.'

**DONATEURS ZIJN BROODNODIG
VOOR GOEDE JOURNALISTIEK**

**WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK
VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U
- NA CORONA - BELANGSTELLING HEEFT VOOR
ONZE DONATEURSBIJEENKOMST)**

**DOE MEE, DONEER!
WWW.LIWWADDERS.NL**

Bijstandsdichtheid blijft nog hoog in gemeente Leeuwarden

Door de redactie • Beeld Anton Feddema

De gemeente Leeuwarden is bezig met een ambitieus plan om het volume van de bijstand fors terug te brengen. Wethouder Douwstra (CDA) is hiervoor aan zet. Liwwadders bracht medio 2019 over de eerste ontwikkelingen verslag uit. Onder de titel ‘Wethouder Douwstra kan glunderen’ vermeldden we hoe voor het eerst in 2018 – na jaren van stijgingen – een aanmerkelijke daling van het aantal uitkeringen in Leeuwarden viel te noteren. Moeilijk te bepalen is in hoeverre het nieuw ingezet gemeentelijk beleid onder de titel ‘Iedereen in beweging’ en met effectiever ingerichte projecten als ‘Vizier op Werk’ deze resultaten teweeg bracht. De economische conjunctuur was in die periode gunstig – dat was ongetwijfeld ook van invloed. De nieuwe werkwijze maakte in elk geval een betere indruk dan het beleid in eerdere jaren, waar vaak sprake was van weinig samenhang in de geïfkoosde pilots en experimenten van veelal sociaal-democratische wethouders.

Leeuwarden is van plan om in de periode 2018–2021 het aantal bijstandsuitkeringen te reduceren tot 5050

De jaarstukken 2018 vermeldden een daling van 6.474 naar 6.000. ‘Met een specifieke en gerichte aanpak is de daling ingezet.’ Een belangrijk element is de terugdringing van de kosten voor de bijstand die de gemeente maakt. Als voorbeeld valt te noemen het jaar 2017. De bijstandskosten van Leeuwarden bedroegen 87.348.805 euro. Het beschikbare rijksbudget was 73.831.002 euro. Een tekort dus van 13.517.803 euro. Via speciale vangnetregelingen komt de rijksoverheid vervolgens met aanvullende bijdragen die de tekorten deels aanvullen. Maar er blijft sprake van een zorgwekkende kostenpost.

Corona-blues

De uitwerking van corona zorgt uiteraard voor de nodige hoofdbrekens. De berichten variëren. Berenschot kwam in juli 2020 met verontrustende scenario’s. Een stijging landelijk van het aantal bijstandsuitkeringen tot ruim 625.000 zou mogelijk zijn. Dat is ruim de helft meer dan het aantal in 2019. Het zou ook mee kunnen vallen, maar een stijging met 15% kreeg de betiteling ‘optimistisch’.

Het Centraal Bureau Statistiek (CBS) kwam begin dit jaar met cijfers over de stand van zaken juni 2020. Het CBS presenteert de gegevens per gemeente en spreekt van ‘bijstandsdichtheid’: het aantal uitkeringen per 1000 inwoners.

Leeuwarden staat hoog in de rangorde waar je beter laag kan staan. Na Rotterdam, Arnhem, en Heerlen neemt Leeuwarden met 55,8 uitkeringen per 1000 inwoners de vierde plaats in.

Het beeld van de Nederlandse top-tien is als volgt:

Rotterdam	68,3
Arnhem	58,7
Heerlen	57,3
Leeuwarden	55,8
Den Haag	54,8
Groningen	54,3
Amsterdam	54,2
Enschede	52,1
Nijmegen	49,3
Almelo	48,6

Wie kijkt naar de Friese gemeenten ziet Leeuwarden als aanvoerder (55,7 per 1000 inwoners), gevolgd door Harlingen (40,1), Smallingerland (39), Heerenveen (31,7) en Súdwest (30,5). De eilandgemeenten staan er het best voor: Schiermonnikoog (11,6), Vlieland (9,5), Terschelling (4,7) en Ameland als kampioen (3,2).

Bijstand in Leeuwarden vanaf 2005

Een korte blik op de Leeuwarder aantallen in afgelopen jaren. Tussen 2005 (4400 uitkeringen) en 2008 (3067 uitkeringen) daalt het volume. Het zou interessant zijn na te gaan hoe deze positieve ontwikkeling destijds tot stand kwam. Na 2008 is er een langdurige periode van stijging. De moeilijke economische omstandigheden zijn daarop uiteraard sterk van invloed.

2008	3.067
2009	3.331
2012	4.561
2016	6.186
2017	6.228
2018	6.000
(na een tussenstand van 6.474)	

Wat betreft 2019 en 2020 vermeldt Leeuwarden in de coronabrief VI (september 2020) een toename van het aantal mensen in de bijstand per 1 september 2020 tot 5842. Daarmee is het niveau van zomer 2019 teruggekeerd. De gemeente noemt het hoogst onzeker hoe de bijstandpopulatie zich verder zal ontwikkelen. Volgens het CPB valt een piek van 6.300 in het eerste kwartaal van 2021 te verwachten.

De toename van het volume zal meer kosten op de bijstand veroorzaken. Anderzijds behoort ondersteuning via corona- maatregelen op het terrein van de arbeidsmarkt tot de mogelijkheden. Volgens de brief is de instroom van jongeren in de bijstand fors toegenomen.

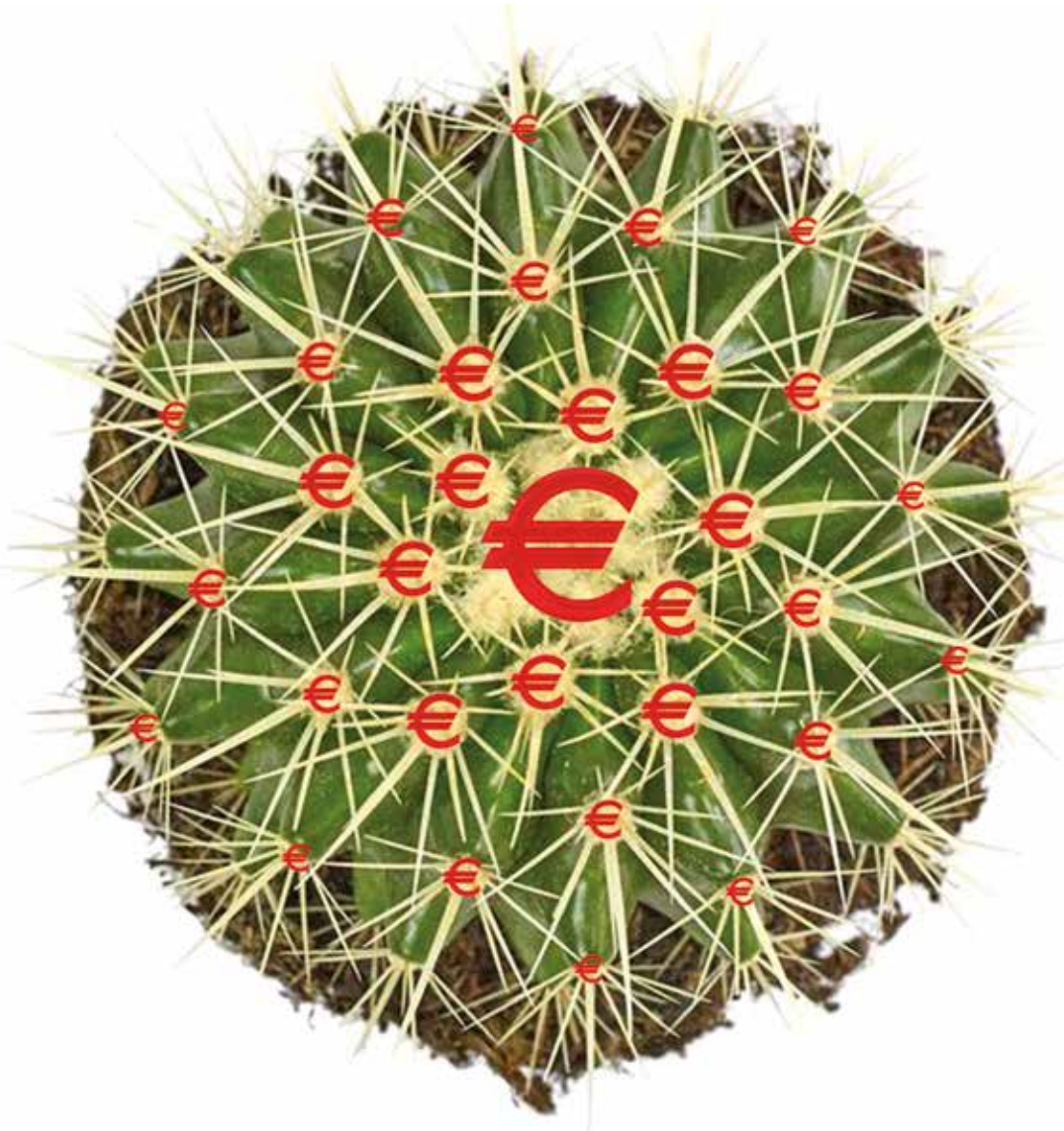
Evaluatie Participatiewet: doelen niet bereikt

De bijstand maakt onderdeel uit van de participatiewet. Deze wet is in werking vanaf 1 januari 2015 en verving de eerdere Wet Werk en Bijstand, de wet Sociale Werkvoorziening en de Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten (Wajong). De participatiewet omvat zoals bekend – evenals voor de Jeugdzorg en de WMO – een overheveling van taken naar gemeenten.

Eind 2019 is de participatiewet onderworpen aan een uitgebreide evaluatie door het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Het oordeel van het SCP was zeer kritisch. De constatering is dat de beoogde resultaten goeddeels niet zijn gehaald.

De wet kent vier doelgroepen:

- jonggehandicapten met arbeidsvermogen
- de WSW-doelgroep (sociale werkvoorziening)
- klassieke bijstandsgerechtigden
- nuggers (niet-uitkeringsgerechtigden zonder werk, ingeschreven bij UWV)

Als gemeenten op uitkeringen besparen mogen ze het restant houden en ook vrij besteden

Met de participatiewet en de bijbehorende instrumenten, zoals loonkostensubsidie, moesten gemeenten aan de slag om meer mensen uit deze doelgroepen aan het werk te helpen, het liefst bij reguliere werkgevers. De instroom bij bedrijven voor sociale werkvoorziening werd stopgezet.

Voor de groep jonggehandicapten is de kans op werk toegenomen. Maar het SCP constateert daarbij ook een verslechtering van inkomenspositie.

Voor de WSW-doelgroep (mensen die op de wachtlijst stonden van de WSW en nu onder de participatiewet vielen) is de kans op werk sinds 2015 gedaald. Wel is vooral sinds 2017 het gebruik van loonkostensubsidie, jobcoaching en beschut werk binnen deze doelgroep fors toegenomen. Beschut werk liep aanvankelijk moeizaam, maar kreeg – ook door strakker aansporing van het rijk – sinds 2017 meer tempo.

De groep klassieke bijstandsgerechtigden maakt nauwelijks een grotere kans op werk dan voor 2015. Hun baankansen waren laag (7%) en zijn dat gebleven (8%). Het SCP constateert daarbij dat de kwali-

teit van de gevonden banen verminderd is: minder banen voor tenminste een jaar, minder vaste contracten, meer kleine banen tot 20 uur en minder voltijdbanen. Voor de nuggers is het effect van de wet onbekend. Gemeenten zetten wel steeds vaker ondersteuning in voor jonggehandicapten zonder uitkering.

De evaluatie markeert ook enkele malen de ‘financiële prikkelstructuur’ die het voor gemeenten voordelig maakt om prioriteit te geven aan mensen met de kleinste afstand tot de arbeidsmarkt. De middelen die gemeenten van het rijk ontvangen zijn vrij te besteden. Als gemeenten op uitkeringen besparen mogen ze het restant houden en ook vrij besteden. Dit prikkelt gemeenten om hun inspanningen te richten op de meest kansrijke groep binnen het totaal. En dat lijkt op gespannen voet te staan met het streven naar een maatschappij waar zo veel mogelijk mensen kunnen deelnemen aan het arbeidsproces.

Rapportages gemeente Leeuwarden

De verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad naderen weer. Nog een jaar te gaan. Kijkend naar rapportages over de uitvoe-

LEES OP LIWWADDERS.NL
OVER SÚDWEST-FRYSLÂN

- * Wat is er aan de hand in Súdwest-Fryslân?
- * Ambtelijke top gemeente scoort 3,4
- * Vriendjespolitiek in ambtelijke top

ring van de participatiewet – met name in de jaarstukken van de gemeente – valt op dat de werkwijze varieert. Op de lezer komt het nogal hap-snap over. Dat maakt een goede beoordeling (wat gebeurt er wel en wat niet en met welk resultaat) lastig. En dat moeten we voor de verkiezingen wel graag weten.

Als voorbeeld kan een onderdeel van jaarverslag 2019 dienen (Programma Werk en Inkomen).

Onder de kop ‘Langdurig werklozen laten meedoen’ staat onder meer de volgende informatie:

- 900 mensen begeleid naar werk of op de juiste route gezet.
- ruim 1.600 bijstandsuitkeringen gecontroleerd op rechtmatigheid. In vier procent van deze gevallen is de uitkering beëindigd (kostenverlaging ca. € 500.000).
- dagbestedingsactiviteiten binnen Caparis verkend. In de korte toelichting bij dit punt is niets te vinden over het instrument beschut werk dat vooral bij Caparis – zo blijkt uit informatie elders – wordt gerealiseerd
- instrumentenkaart helpt in eerste stap naar werk

Punt a. heeft de volgende korte toelichting:

“Er is met 900 mensen gesproken. Hierdoor zijn veel mensen in beweging gebracht. In de gesprekken is de juiste route richting duurzame uitstroom (werk, school, ondernemerschap), dan wel de juiste route naar maximale participatie in gang gezet. Van deze 900 mensen zijn 50 direct aan het werk gegaan en zijn 450 mensen op de juiste route richting duurzame uitstroom geplaatst. Bijna 400 mensen zijn op de juiste route naar maximale participatie geplaatst. Voor deze mensen was de afstand tot werk of onderwijs (nog) te groot.”

Voor de lezer blijft verborgen wat de juiste routes precies inhouden. Vraag is ook of wordt bijgehouden in welke mate de ingezette ‘juiste routes’ (naar werk, of naar voorstadia van werk, of naar maximale participatie) het gewenste resultaat opleveren.

Ook de tekst verderop: ‘520 mensen aan het werk door inzet uitstrooinstrumenten’ roept vragen op. Gesproken wordt over de uitstroom van 230 mensen via de instrumenten ‘Eerst Werk’ en ‘Vizier op Werk’. Via de inzet van maatwerktrajecten zijn nog eens 200 mensen aan het werk gegaan. Via jobcoaching kwamen nog weer 90 mensen aan het werk met als toevoeging dat dit is gebeurd door inzet van loonkostensubsidie voor de werkgever. Tenslotte zijn nog eens 262 mensen parttime aan de slag gegaan.

Het is een beetje een gribus waar moeilijk greep op is te krijgen. De gemeente zou eens na moeten denken over een presentatie die helderder uitvalt. Met een begrijpelijke indeling van de doelgroepen van de wet (zie de evaluatie van het SCP) en een toegankelijker indeling en omschrijving van de gebruikte instrumenten. En inzicht in de vraag hoe frequent de diverse instrumenten worden ingezet. Met liefst ook informatie over de vraag hoe blijvend de resultaten zijn.

Het zou ook mooi zijn als daarbij het kostenaspect van de diverse maatregelen aan bod kwam. Het SCP wijst niet voor niets op de ‘financiële prikkelstructuur’. Is daar in Leeuwarden ook sprake van?

‘PLUK DE DAG, PLUK DE NACHT EN KOESTER JE DIERBAREN’

‘Geloof in jezelf en bij twijfel: niet doen.’ Deze adviezen ooit aan Jan Hibma gegeven en door hem aangehaald in het schaakblad Skaakstikken, hebben geleid tot een solofietstocht naar Santiago de Compostela, een dagelijks verslag in boekvorm van de reis die immer eindigt met een copieuze maaltijd, het oprichten van het schaakblad Skaakstikken (op papier!) en een schaak-, dam- en bridgelocatie in Leeuwarden (De Rode Loper). De Leeuwarder ambtenaar, werkzaam voor de gemeente Súdwest-Fryslân, heeft de laatste jaren geenszins stilgezeten. ‘Pluk de dag, pluk de nacht en koester je dierbaren’, zo luidt het levensmotto, eveneens genoteerd in Skaakstikken, van de voorzitter van schaakclub Lasker en de Friese Schaakbond.

Door Andries Veldman • Foto: Simon van der Woude

Het leven van Jan Hibma, inmiddels zestig jaar oud, kan in drie periodes worden ingedeeld. In de eerste levensfase leefde hij er lustig op los. In de contreien rond zijn geboortedorp Minnertsga zag hij zich soms genoodzaakt bij een uit de hand lopende discussie zijn bril uit veiligheid van de neus te zetten. Daarna, de twintig gepasseerd, stortte Hibma zich op een studie medicijnen, daarmee in de voetsporen van zijn vader tredend die apotheekhoudend huisarts was in Minnertsga. De studie was het toch niet helemaal en werd uiteindelijk op aangepast niveau (bewegingswetenschappen) afgerond. Inmiddels is Jan Hibma in zijn derde levensstadium beland waarin hij zich bekwaamd heeft als rustig opererende zorgambtenaar die toezicht houdt op de zorg in zijn gemeente. Daarnaast ontwikkelt Hibma in een onstuimig tempo, alsof de duivel hem op de hielen zit, plannen rondom het schaken en schaaktoernooien. Het blijft niet bij plannen; hij realiseert ze ook. ‘Het is jammer dat we nog niet helemaal los kunnen.’

In de voormalige Passage – een doorgang tussen Sint Jacobsstraat en Grote Hoogstraat die omgedoopt is in Boekenpassage De Rode Loper worden sinds afgelopen herfst de contouren zichtbaar van wat Jan Hibma voor ogen staat: het schaken weer in het middelpunt van de belangstelling plaatsen. ‘We hadden hier al een paar kinderen die op zaterdagmorgen schaakles kregen. En niet van de minste: Migchiel de Jong. De Jong is veelvoudig Fries schaakkampioen en heeft zich bereid verklaard om in de Rode Loper schaaklessen te verzorgen. Daar ben ik erg blij mee.’

Binnen de Boekenpassage De Rode Loper (tweedehands boeken, prenten, fotografie, affiches en kunst), enigszins te vergelijken met de boekenmarkt in de Oudemanhuispoort in Amsterdam, wil Jan Hibma kleinschalige schaaktoernooien en simultaanpartijen organiseren en internationale schaaktoernooien via beeldschermen commentariëren en analyseren. ‘Het schaakcafé heeft mij altijd betrokken. De sfeer die er hangt en de discussies over de partijen vind ik bijzonder aangenaam. In Leeuwarden hebben we die een

paar keer georganiseerd bij Tresoor en in de Friesche Club. Daar ontdekte ik dat er vraag naar een vaste plek was. Dat moet de Rode Loper worden.’ Dat het geen café is, maar een plek in een veertig jaar leegstaande passage is wat Jan noemt ‘een mooie uitdaging.’

‘Overdag heb je hier de boeken en de kunst en ‘s avonds kun je er schaken. Het is een combinatie die ik een jaar geleden ook niet bedacht had, maar het is zo gelopen. Okje en Hylke en anderen hebben in de passage hun boeken en kunst ondergebracht en (als we open zijn) blijkt dit een aangename plek te zijn om even te

sneupen en te verpozen.

We hebben inmiddels een mooie stamtafel waarop binnenkort alle dagbladen van ons land te vinden zijn. Dat vind ik

gewoon leuk.’ Als de coronamaatregelen het toelaten, wil Hibma ook lezingen rond boek- en schaakthema’s organiseren.

Terwijl het officiële papieren schaaktijdschrift Schaakmagazine van de KNSB na meer dan honderd jaar eind vorig jaar ophield te bestaan, presenteerde Hibma in december met vijf geestverwanten alweer zijn zesde aflevering van Skaakstikken. ‘Noem het gerust anticyclisch.’ Hibma, niet wars van digitaal, houdt van ouderwets papier. Het blad, mooi vormgegeven en gedrukt bij Stip! aan de Hollanderdijk, bestaat elke keer uit precies 64 pagina’s, het aantal velden op het schaakbord (het huisnummer van de Rode Loper is 32) en telde maar liefst twintig bijdragen. Die gaan over hotel Sonnevanc in Wijk aan Zee, pleisterplaats tijdens het Hoogoven Schaaktoernooi, een koninklijke erepenning en schakende computers. Ook Beth Harmon, hoofdrolspeelster in de populaire serie The Queen’s Gambit (62 miljoen kijkers), ontbreekt niet in Skaakstikken. Het is een mengeling van ernst en luim. Regelmatig wordt geadviseerd om bij het lezen van Skaakstikken een hapje en een drankje te nuttigen. ‘Wat mij betreft groeit De Rode Loper uit tot een denksportcentrum.

HEEFT IEMAND IDEEËN OF WIL JE ER MET EEN BOEKENKRAAM STAAN? BEL ME MAAR OP. BOEKEN, KRANTEN, SCHAKEN, BRIDGEN, DAMMEN EN LEZINGEN. EEN PRACHTIGE PLEISTERPLAATS VOOR JONG EN OUD.’

DE RODE LOPER boekenpassage

BINNENKORT OOK HOTSPOT VOOR SCHAKERS, DAMMERS EN BRIDGERS

ORIGINELE KUNSTWERKEN KIJKEN EN KOPEN VAN Jason Stuurhaan, Hilda van der Veen, Wauter van der Loos, Henriëtte ter Horst, Renee van Bezooijen, Anita Vogel, Anton Feddema, Simon van der Woude, Hanneke Fonteyn, Frans Meijer

Skyline 800,-

Drenthe 285,-

Feest 25,-

Carmine 1100,-

Patterns 200,-

Oostenrijk 45,-

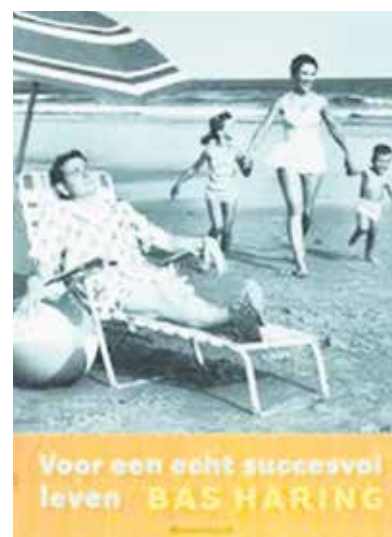
True Colours 55,-

Foto inclusief aluminiumlijst 45,-

depas+age

SINT JACOBSSTRAAT 32
TUSSEN TREINENPASSAGE
EN FIETSENSTALLING
GEOPEND
WO DO VR ZA 11 U – 17 U

GARAGE AUTOWASSERETTE FOKKINGA

Advertorial • Foto's Simon van der Woude

De tientjetankers zijn ons allemaal even lief

'Het wassen van de auto blijft een van onze speerpunten. Zeker in de winterperiode die nu voor de deur staat is dat van belang. Een goede wasbeurt beschermt de auto.' Johan Rodenhuis hoeft je weinig te vertellen over het onderhoud van auto's. De man van Carwash Fokkinga aan de De Ruyterweg bij het Cambuurstadion – de wasstraat loopt van De Ruyterweg tot aan het Cambuurplein – weet wat een auto nodig heeft.

Neem nou de voorwasrobot van Carwash Fokkinga. Dat apparaat is te vergelijken met schilderwerk waarbij de voorbehandeling eigenlijk belangrijker is dan het afverven. Rodenhuis: 'Dat is bij ons niet anders. Bij het voorwassen van de auto wordt het zand en andere ongerechtigheden verwijderd. Daarna kan het wassen beginnen. Na afloop is het resultaat keer op keer verbluffend.'

Een minstens zo belangrijk onderdeel bij Carwash Fokkinga is de benzinepomp. Het is nog de enige pomp in Leeuwarden met bediening door vakbekwaam personeel. Bovendien kun je 's avonds met contant geld afrekenen. 'De tientjetankers zijn ons allemaal even lief. Bedienen, dat hebben we altijd gedaan en dat blijven we doen. Die moeite is ons niets te veel. Bovendien houdt je op die manier contact met je klanten. Mankeert er iets aan de auto, dan geven we advies of, mocht dat mogelijk zijn, ver-

helpen we het euvel ter plekke.' Rodenhuis en zijn medewerkers vinden goede serviceverlening belangrijk. 'Dat roepen we niet van de daken, dat doen we gewoon. We zitten hier tenslotte ook in een gewone buurt.'

Rodenhuis drukt ten gunste van zijn klanten op allerlei manieren de kosten. Neem bijvoorbeeld de verhuurprijs van aanhangwagens. Waar elders een bedrag van veertig euro wordt gevraagd voor de huur van een kar voor een halve dag, rekent Carwash Fokkinga slechts vijftien euro. 'Dat komt omdat we die aanhangers in eigen beheer hebben en het onderhoud zelf verzorgen. Dat is de eerste winst voor de klant. We hebben hier geen mannetje rondlopen die bij alle karren langs moet. Zelfs voor een autoambulance, een platte kar, kan men bij ons terecht.'

'We werken in de wasstraat met gerecycled water. De zeep die we gebruiken wordt afgebroken. We letten op het milieu, maar ik

'We werken in de wasstraat met gerecycled water'

hoop dat de politiek niet doorslaat. Het is wel allemaal even genoeg zo.'

AUTOWASSTRAAT FOKKINGA
DE RUYTERWEG 98 • T. 058-2151047

- 'S AVONDS MET CONTANT GELD EN PIN BETALEN AAN DE POMP
- OVERDAG BEDIENING AAN DE POMP
- 'S AVONDS ZELFBEDIENING
- POMP OPEN DAGELIJKS VAN 7.00 UUR TOT 21.00 UUR

Tuinaanleg
Tuinonderhoud
Tuinontwerp

voor al uw
tuinwensen!

JOHANNES KOLTHOF
06-11152008
WWW.KOLTHOFHOVENIERS.NL

LEES
OP LIWWADDERS.NL
OVER
SÚDWEST-FRYSLÂN

- * Wat is er aan de hand in Súdwest-Fryslân?
- * Ambtelijke top gemeente scoort 3,4
- * Vriendjespolitiek in ambtelijke top

058.nl

Binnenkort online!

Het platform voor Winkelend Leeuwarden

Bestel voortaan via 058.nl daarmee blijft je
geld binnen de stadsgrenzen.

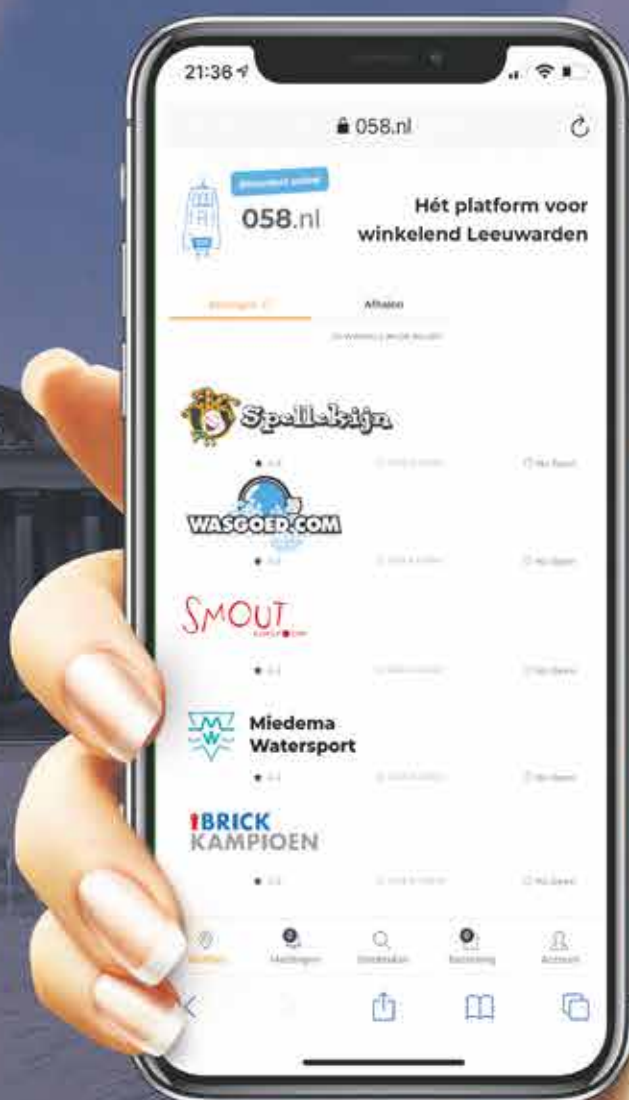
Afhalen

Bezorgen

Click & Collect

Waarom 058.nl?

Lokaal besteld, betaald en bezorgd

Sinds de eerste coronagolf in maart dit jaar zijn winkeliers hard geraakt doordat men de deuren moest sluiten. Met de huidige maatregelen zijn ondernemers genoodzaakt naar alternatieven te kijken om de omzet op peil te houden. 058.nl biedt een lokaal platform om winkeliers online te faciliteren zonder wurgcontracten of torenhoge service-fee's. Help je mee?

Lokaal initiatief

Voor en door Leeuwarder ondernemers

Eerlijk tarief

Eerlijke servicefee's voor de winkelier

Web based

Bestel vanaf elk apparaat zonder app-installaties

Onafhankelijk

Zelfstandig platform zonder wurgcontracten

Eenvoudig

Bestellen vanaf je mobiel in een paar klikken

Public Beta

058.nl is een lokaal experiment in open beta. Doe je mee?

Scan dan!

BEZOEK EN BESTEL
058.nl

✉ info@058.nl
🌐 www.058.nl
📘 /058nl

GENIETEN

Door Andries Veldman • Foto: Simon van der Woude

ZONDER DE DEUR UIT TE GAAN

‘Als freelance-kok kom ik allerlei werkzaamheden tegen: dat gaat van bruiloften tot aangeklede borrels’

Privé-kok Syb Zijlstra heeft zijn draai gevonden nadat hij in 2018 afscheid nam van zijn bekende visrestaurant Le Sandre in Leeuwarden. ‘Ik kook nu voor particulieren aan huis, verzorg caterings, serveer borrelplanken, rook zalm en paling.’

Op zijn website Sybz.nl staan de lekkernijen die hij in de afgelopen maand bij een twintigtal particulieren uitserveerde opgesomd: paling in het groen, buikspek, Frisian Holstein rib-eye. Dat alles met bijpassende producten zoals pastinaak, peen, prei, bloemkool en savooiekool. ‘Na de eerste lockdown in maart vorig jaar begonnen de privé-diners rustig op gang te komen. Nu ben ik er ongeveer drie dagen in de week mee zoet. Het loopt fantastisch; de maand april zit vrijwel vol.’

Het harde restaurantleven begon Syb Zijlstra tegen te staan. Ruim negen jaar was hij de eigenaar van ‘t Kookpunt en Le Sandre aan de Eewal in Leeuwarden. Eind 2017 besloot Zijlstra zijn restaurant te verkopen waarna hij als freelance-kok aan de slag ging. ‘Een restaurant betekent in veel gevallen: hard werken en weinig verdienen. Daar vergissen ondernemers

zich nog wel eens in. Niet dat ik hard werken bezwaarlijk vind, maar de inspanning moet wel in evenwicht zijn met de verdiensten.’ Bovendien speelt privé ook een belangrijke rol.

Syb Zijlstra gooide het roer om, verkocht zijn zaak aan het begin van Leeuwarden Culturele Hoofdstad in 2018 en ging als freelancer aan de slag bij de restaurants Sems, Fellini in Leeuwarden, bij Stadslab in Groningen en de Jouter toer in Joure. De leerlingen van groep drie tot en met acht van de Prins Constantijnschool leerden van hem koken met gezonde producten en verantwoorde ingrediënten. ‘Dat was mijn eerste uitdagende project.’

Dat het fenomeen kok-aan-huis aanslaat schrijft Syb Zijlstra toe aan het gemis van het restaurantbezoek. ‘Mensen willen de deur uit maar dat kan nu even niet. Ze missen de gezelligheid. Zelf mis ik ook als oud-eigenaar het geroezemoes op het terras en in de zaak. Hij verwacht wel dat de vraag weer enigszins in zal zakken wanneer de restaurants de deuren weer mogen openen. ‘De privé-kok is ondanks dat een blijvertje. Je brengt iets aparts aan huis en kunt exclusief inspelen op bepaalde wensen. Ik mag graag experimenteren en rook mijn eigen vis en vleeswaren. Zo ben ik de bedenker van de door de Slagersvakwedstrijden met goud bekroonde Leeuwarder Zilte Zeeworst. Bovendien hanteer ik een alleszins redelijke menuprijs: 45 euro voor een viergangendiner en daar was ik de borden en het bestek ook voor af.’

PEKELEN, UIT LATEN DRUPPELEN, DROGEN, GAREN, ROKEN

‘Als freelance-kok kom ik allerlei werkzaamheden tegen: dat gaat van bruiloften tot aangeklede borrels. Deze week staat een buffet voor een ouderengroep op

het programma.’ Via sociale media en nog vaker via mond-tot-mondreclame breidt Zijlstra, samen met zijn partner Jenny Gros, zijn werkzaamheden uit.

BELUISTER DE PODCASTS OP LIWWADDERS.NL

Met **PETER BOOMSMA** praten we over zijn nieuwe boek *De kracht over het lokale – zicht op het Friese medialandschap*. Boomsma is zelfstandig communicatieadviseur en werkte onder meer voor de gemeente Weststellingwerf en de politie Friesland. Hij was woordvoerder van de commissaris van de koning in Friesland. Het gesprek gaat onder meer over de wonderlijke terugkeergarantie van provinciaal ambtenaar Marcel de Jong.

Met **RUTGER BOELSMA** (RBC Consultants) spraken we over het midden- en kleinbedrijf, de motor van de Nederlandse economie. Boelsma laakt de houding van de overheid ten opzichte van het midden- en kleinbedrijf. ‘Daar denkt men: ach, ze gaan toch wel door.’

BELUISTER DE PODCAST OP LIWWADDERS.NL MET RUTGER BOELSMA

- 5000 tot 7000 Friese mkb-bedrijven verdwijnen
- de rol van banken is nog steeds troebel
- NOM moet afdalen naar het mkb
- Friesland verliest pareltjes van bedrijven
- onderwijs mist les in hardheid van het ondernemen

BELUISTER DE PODCAST OP LIWWADDERS.NL MET MARK LETTINGA

- ik gebruikte, loog en bedroog
- overheden weten niet wat ze moeten doen

Dat zijn voormalig restaurant Le Sandre (nu een Koreaans restaurant) enige bekendheid genoot als visrestaurant is niet vreemd gezien zijn achtergrond. De ouders van Zijlstra zijn eigenaar van visrestaurant De Tjotter in Harlingen, waar vis op de menukaart een belangrijk gerecht vormt.

‘Zelf rook ik op zaterdag paling. Meestal op het terrein van de Mazzelshop op bedrijventerrein De Hemrik maar nu tijdens de coronasluiting bij mijn loods aan de Jupiterweg.’ De rokerij is populair; zo’n dertig tot vijftig kilo wordt er op een zaterdag gerookt en verkocht. ‘Eerst pekelen, uit laten druppelen, drogen, garen en roken. Door het jaar heen verkoop ik Ierse aal en vanaf mei paling uit het IJsselmeer.’

Door Andries Veldman

Zonder een vin te verroeren werd D66 de grootste partij in Leeuwarden

Zonder een vin te verroeren is D66 de grootste partij geworden in de gemeente Leeuwarden. Wat drie jaar geleden tijdens de gemeenteraadsverkiezingen niet lukte, en waarop wel was ingezet, lukte nu zonder enige zichtbare inspanning. Als D66-wethouder Hilde Tjeerdema, van wie nieuw leiderschap binnen het Leeuwarder college had mogen worden verwacht op grond van haar forse kritiek op de bestuurlijke gang van zaken, dit succes wil bestendigen of vergroten, dan zal Sigrid Kaag volgend jaar tijdens de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen mee moeten komen folderen.

Ook bij de VVD, omgerekend de tweede partij in Leeuwarden, vliegen de gebraden hanen recht in de mond. Hier dreigt een stevige aftakeling van het prestige van VVD-minister-president Mark Rutte die, naast sleetsheid, te maken krijgt met allerlei parlementaire enquêtes en een stevig oppositioneel geluid van CDA-prominent Pieter Omtzigt. De laatste is voorstander van een geheel nieuw politiek systeem en daagde Rutte uit voor een exclusief debat hierover dat onze premier wijselijk afhiel. Waar de VVD in Leeuwarden voor staat is niet geheel duidelijk. Maar met de nieuwe fractievoorzitter Marcel Visser lijkt het erop dat afscheid wordt genomen van de oude politiek.

De Partij van de Arbeid, sinds jaar en dag de grootste partij in de gemeente Leeuwarden, zakte naar de derde plek. Nog even en de Partij voor de Vrijheid (PVV) van Geert Wilders, waar veel teleurgestelde PvdA'ers hun heil zochten, is de sociaal-democra-

ten voorbijgestreefd. Tel je het aantal stemmen van Forum voor Democratie bij de PVV op, dan zakt de PvdA naar plek vier. Voor een partij die sinds de Tweede Wereldoorlog absolute macht bezit (binnen het college en binnen het ambtenarenapparaat) moet de landelijke uitslag van 17 maart slikken zijn geweest. Of de nummer 1-positie volgend jaar kan worden behouden is zeer de vraag. Niet alleen PVV en Forum voor Democratie rukken op, ook de Socialistische Partij – in het verleden al een sterke beweging met bekwame raadsleden –, de Partij voor de Dieren en Volt trokken in Leeuwarden enkele duizenden kiezers naar het stembureau.

De Partij van de Arbeid, waaraan we veel fundamentele waarden hebben te danken die nog regelmatig door de senioren in de partij worden gememoreerd, wordt in Leeuwarden geleid door Hein de Haan (wethouder) en Eline de Koning (fractievoorzitter). Het zijn leiders die na hun eerste termijn door hun eigen kiescommissie op een onverkiesbare

plaats werden gezet. Het zijn ook leiders die het neoliberale beleid ten volle hebben ondersteund en geen vinger opstaken toen tijdens Rutte 2 hun bewindslieden Jetta Klijnsma, Martin van Rijn en Lodewijk Asscher de afbraak van het socialistische gedachtegoed inzetten dat de nieuwe partijleider Lilian Ploumen nu

Met mensen die het probleem veroorzaakt hebben kun je het probleem onmogelijk oplossen

weer hoopt te repareren. Wijlen PvdA-wethouder Andries Ekhart omarmde als geen ander het sociale beleid van Van Rijn dat op een catastrofe is uitgelopen.

Van het PvdA-boegbeeld Lutz Jacobi, die het te verwachten verlies bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen in Leeuwarden wist te voorkomen, wordt de laatste tijd niet veel meer vernomen. De machtspositie van het ambtenarenapparaat waar zij kritiek op leverde is nog altijd onveranderd. Dat geldt evenzeer voor de koop-

DE GROOTSTE VERLIEZER IN LEEUWARDEN IS GROENLINKS. DE PARTIJ DIE DOOR PUBLICITAIR GEWELD VAN FEMKE MOLENAAR HET RAMPZALIGE BELEID VAN WETHOUDER ISABELLE DIKS NAAR DE ACHTERGROND WIST TE DRINGEN VOELT DE HETE ADEM IN DE NEK VAN CONCURRENDE PARTIJEN. OOK MOLENAAR IS ER NIET IN GESLAAGD OM SAMEN MET JACOBI DE MINIMA STRUCTUREEL IN DE BENEN TE HOUDEN. MET HET GETAMBOEREER OP DE VRUCHTEN VAN DE ENERGIETRANSITIE HOEF JE IN DE LEEUWARDER WIJKEN WAAR VELE BEWONERS ZUCHTEN OM DE EINDJES AAN ELKAAR TE KNOPEN NIET AAN TE KOMEN. ALLEEN OP DE VLEUGELS VAN JESSE KLAVER KOMT MEN VOLGEND JAAR DE RAAD NIET MEER IN.

kracht van de minima die Jacobi trachtte te verbeteren. Daarnaast heeft de partij door de beeldvorming rond personele zaken forse deuken opgelopen. Het is een publiek geheim dat er binnen de fractie stevige woorden zijn gesproken over de erfenis die oud-wethouder Sjoerd Feitsma (financiën en cultuur) heeft achtergelaten en ook het opzienbarende terugtreden wegens 'te druk' van Marijke Roskam als aanvoerder van de PvdA-fractie

De voor hem onrustbarende opkomst van de BoerBurgerBeweging – in Leeuwarden goed voor 656 stemmen, een tiende van die van het CDA – moet ontnuchterend zijn geweest. Wellicht dat Joosten er verstandig aan doet om buiten zijn bubbel te treden en goed te kijken wat er aan de hand is op het platteland. Dat die campagne toch niet zo lekker liep, kwam als uitsmijter aan de orde. De sociale mediastrategie van het CDA, waar volop werd ingezet, faalde, zo erkende hij. 'We dachten dat we daar grote groepen mensen mee bereikten. Het rendement was er niet naar.' Inmiddels zou de actieve CDA'er Pieter Omtzigt 23 zetels hebben behaald wanneer hij zich als zelfstandige partij had aangemeld, daarmee de derde partij van het land. Of de Leeuwarder CDA-politici Harry van der Molen en Friso Douwstra zich al hebben uitgesproken voor of tegen de transparante lijn Omtzigt is onbekend. Wellicht dat die onduidelijkheid ook de makke is van de partij.

De grootste onduidelijkheid bij bijna alle partijen is het voorgenomen beleid in het tijdperk na corona. De gevestigde partijen, uitgezonderd de Partij voor de Dieren, hebben in het afgelopen cornajaar onvoldoende blijk gegeven de ernst van de situatie in te zien door met voorstellen voor ander beleid te komen. Op hun websites is het stilstaand water. Het kan bijna niet anders dan dat de gevestigde orde door het uitblijven van goede ideeën over dat te voeren beleid en het systematisch negeren van opvattingen vanuit de bevolking bij de komende gemeenteraadsverkiezingen nog grotere klappen krijgt dan nu al het geval is. Partijen als PVV, Forum voor Democratie, JA21, SP en Volt zullen hun plek in de gemeenteraad van Leeuwarden opeisen en verregaande veranderingen doorvoeren.

in de Provinciale Staten heeft de partij geen goed gedaan. Roskam liet haar lucratieve praatjes als gespreksleider prevaleren boven langdurige maatschappelijke vergaderingen. 'Jacobi was witheet na het opstappen van Roskam', aldus een raadslid uit de Leeuwarder PvdA-fractie. Na Britt Hendriks, het met veel bombarie ingehaalde en binnen jaar verdwenen Leeuwarder raadslid, had de partij gewaarschuwd moeten zijn. Of de partij in staat zal zijn nieuwe gezichten aan zich te binden is nog onduidelijk. Dat zal noodzakelijk zijn omdat, om met Albert Einstein te spreken, je met mensen die het probleem veroorzaakt hebben het probleem onmogelijk kunt oplossen.

Regiovoorzitter Theo Joosten van het CDA werd een dag na de verkiezingen weinig vrolijk wakker. Hij keek aan tegen een landelijk verlies waarmee geen rekening was gehouden. In de Leeuwarder Courant liet hij optekenen dat niemand in zijn omgeving hem ervan betichtte een slechte campagne te hebben gevoerd. Desondanks prakkiseerde Joosten donderdag wat af, aldus de krant.

liwwadders

IN HET VOLGENDE NUMMER:

- DE OPZIENBARENDE HOUDING VAN LIJST058 IN DE ZAAK SELO BOXMAN
- DISCUTABEL INTEGRITEITSBELEID GEMEENTE LEEUWARDEN
- VERWARRING IN DE RAAD NA VERKLARING SELO BOXMAN
- DE KEUZE VAN BURGEMEESTER SYBRAND BUMA

DONATEURS LIWWADDERS

ONTVANGEN VAN:

T. 15 EURO, D. 21 EURO, F. (HEERENVEEN) 25 EURO,
V G. 100 EURO, W. 100 EURO, J. 25 EURO,
M. 25 EURO, L. 35 EURO, H. 400 EURO, B. 25 EURO,
N. 75 EURO, DE V. 100 EURO, M. 10 EURO

**NIEUWE EN OUDE DONATEURS:
NAMENS ALLE MEDEWERKERS VAN
HARTE BEDANKT VOOR UW BIJDRAGE**

WIJ HOREN GRAAG VAN U HOE WE IN ONZE GEMEENTE MOETEN BOUWEN EN VOOR WIE?

Zoals er nu gebouwd wordt in onze gemeente roept
vraagtekens op.

Bouwen we voor de juiste doelgroep? Wat bouwen
we precies? Wat is de kwaliteit van de bouw? Heeft
de bewoner nog iets te vertellen?

Het zijn vragen waarop we een antwoord zoeken en
daarbij horen we graag van u wat u er van vindt.

GEMEENTEBELANGEN LEEUWARDEN - EMAIL PETBOS@LIVE.NL

STADSBLAD LIWWADDERS OOK VERKRIJGBAAR BIJ:

* SINT ANNAPAROCHIE: ALBERT HEIJN EN KRINGLOOP
NOCHRIS * BERLIKUM: POIESZ * FRANEKER: POIESZ,
ALBERT HEIJN * HALLUM: SPAR * MENALDUM: ROB'S
TUINCENTRUM EN KRINGLOOP NOCHRIS * BURGUM:
PLUS MARKT, POIESZ, JUMBO EN BOEKHANDEL * VEEN-
WOUDEN: PLUSMARKT * DE WESTEREN: POIESZ

EDDY&HENNY:

'Ik siën altyd naar de kassa- bonnen'

EDDY (staat te wachten voor de
Jumbo in de Van Loonstraat: 'Dat
ken nog wel even dure. Henny con-
troleert altyd de kassabonnen.'

HENNY 'Ik siën altyd naar de kassa-
bonnen.'

EDDY 'Se ontdekt bijna altyd wat.'

HENNY 'Soms bin ik tús en dan is ut
hé: dit klopt nyt.'

EDDY 'Dan staat se de anderen-
daags bij de balie.'

HENNY 'De aanbieding was twee
pakken melk en één gratis. In de
vluiggheid sag ik dat ut meiske ut
ferkeerd ansloeg. Elf centen ferskil.
Ik siën oek altyd naar de houdbaar-
heid.'

EDDY 'Ik wacht gewoan rustig
búten.'

HENNY 'Ik naar de balie. Seit ut
meiske: ut is in de actie. Ik sei: dat
weet ik wel, maar ut klopt nyt.'

BURO WEERBAARHEID IS VERHUISD!

MAAR NIET GETREURD, DE KWALITEIT OM MENSEN STERKER
& WEERBAARDER IS BETER DAN OOI TEVOREN.

buro weerbaarheid
Weerbaarheidstrainingen

INDIVIDUEEL KUN JE VANAF 1 MEI TERECHT IN M'N NIEUWE
PRAKTIJKRUIMTE! EN DE EERSTE OPLEIDING VOOR REIS VAN
DE HELD TRAINER VOOR PROFESSIONALS VINDT PLAATS OP
TERSCHELLING IN HOTEL BOSCHRIJCK OP 27 & 28 MEI.

INFO: WWW.UTMUTERUT.NL OF BEL MENNO. BE THERE!!

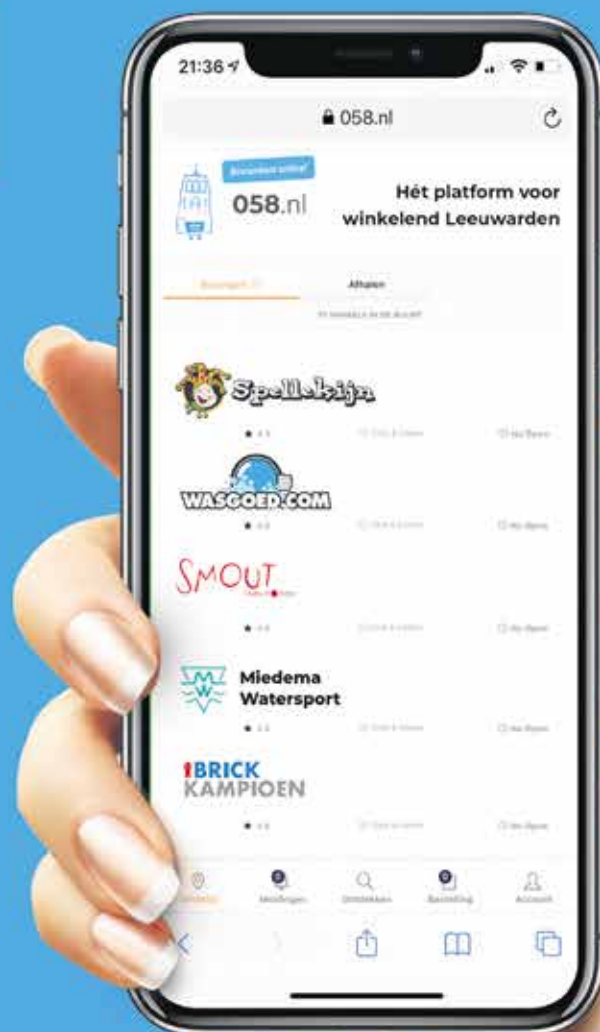

Binnenkort online

058.nl

Het platform voor winkelend Leeuwarden

Bekijk de units op onze website en reserveer direct:

www.storagespot.nl

- ✓ Goedkope opslag
- ✓ Gratis leenaanhanger
- ✓ Overdekt laden/lossen
- ✓ Voor bedrijf & particulier
- ✓ 24/7 open voor klanten
- ✓ Flexibel te huur
- ✓ Camera beveiliging
- ✓ Schoon & droog
- ✓ Archief, inboedel, voorraad en goederen opslag

Poolsterweg 1C Leeuwarden | info@storagespot.nl | 06 4555 4888